

KOROŠKA KRONIKA

Izdaja Britanska obveščevalna služba. — Cena mesečno za tuzemstvo 2 S, v inozemstvo 5 S. — Posamezna številka 55 grošev.

Leto VI.

CELOVEC, 17. februarja 1950

Številka 7

Ostre besede Nemčiji

Sledeči članek je napisal Vernon Bartlett, ki je eden izmed najboljših poznavalcev nemškega političnega življenja.

Mogoče so Amerikanci v zapadnih conah Nemčije pustili Nemcem preveč dolgo napačno upanje, da bodo majhne popustitve privedle do večjih. Sedaj pa je prišel čas, da napravijo temu konec.

Zelo verjetno je, da Francija ni imela še nikdar zunanjega ministra, ki bi imel bolj temeljito in bolj prijateljsko poznanje nemškega naroda, kakor je sedanjí minister Robert Schuman. In vendar je dr. Adenauer, ki je od začetka kazal, kakor da se bo razvil v velikega evropskega državnika, skoraj popolnoma uničil vse francoske nade, da bo kdaj prišlo do sporazuma z Nemčijo. Vse, kar je še preostalo dr. Adenauerju in njegovim ministrom, bi bilo, da se zamerijo še Amerikancem. Tudi to so sedaj napravili. Zato jim je moral McCloy zelo ostro povedati, naj opuste svoje trditve, da so druge države odgovorne za nemške povojne težave in probleme.

Celo najbolj navdušeni britanski nasprotnik vseh nadzorov in racioniranja se zgraža nad razliko med bogastvom in revščino, ki jo je zapadnonemška vlada dovolila, da se je mogla razviti v taki ogromni meri. Le najbolj neodgovorni strankarski propagandisti za časa splošnih volitev bi lahko našel opravičilo za politiko take vrste, ki je upravnostila vse nemške načrte, da bi kdaj postali gospodarsko neodvisni, za politiko, ki je odpravila racioniranje in ustvarila v Zapadni Nemčiji več nezaposlenih, kakor jih je bilo takrat, ko so leta 1930. uničili avtoriteto dr. Brüninga in pripravili pot Adolfu Hitlerju.

Zapadnonemški minister za delo je pred kratkim zabrusil, da tudi v Veliki Britaniji ne bi mogli govoriti o popolni zaposlenosti, če bi kakih 11 milijonov beguncev prišlo živeti v Anglijo, kakor se je to zgodilo v Zapadni Nemčiji. Mogoče bi bilo temu tako, toda britanska vlada je vsaj napravila načrte, kako preprečiti nezaposlenost in olajšati položaj, če bi prišlo do tega: nemška vlada pa ni poskrbela nič sličnega. Prav gotovo je, da dr. Adenauerjevi ministri ne morejo sami rešiti vprašanja nemških beguncev, ki so prišli v množicah preko meje na Labi, toda najbolj gotov način za odvrniteh zunanje pomoči za ureditev tega vprašanja je način, da dolžijo tujce za vso nesrečo.

Še vedno je nekaj Nemcev, ki sanjajo o vojaškem preporodu in o osveti. Mogoče je, da so zagrizeni protikomunisti, toda nikdar ne bodo pozabili, da nemški vojski dvakrat v tem stoletju ni uspelo osvojiti si Rusije, da pa si je nemška vojska skoraj osvojila Zapadno Evropo. Pa tudi brez teh svaril v zgodovini ni v

Razgovori za Avstrijsko pogodbo

15. februarja so se ponovno sestali v Londonu zastopniki zunanjih ministrov Velike Britanije, Združenih držav, Sovjetske zveze in Francije. Ta seja je že 250. po vrsti in po splošnem mnenju nima posebnih izgledov na uspeh. Sovjetska zveza, ki vztraja na tem, da pride v pogodbo točka glede avstrijskih povojnih dolgov pri Sovjetski zvezi, je s tem onemogočila sporazum. Sovjetska delegacija vztraja na stališču, da je treba urediti pred vsemi drugimi vprašanji najprej to.

Avstrijskemu parlamentu so sporočili, da vztraja Sovjetska zveza brez utemeljitve vzrokov pri svoji izjavi, da ji ni mogoče razgovarjati se o rešitvi vprašanja avstrijskih povojnih dolgov.

zapadnem načinu življenja ničesar, kar bi ugajalo ljudem te vrste, in ko se vzhodna cona Nemčije približuje gospodarski obnovi, bo vedno bolj in bolj privlačevala nemške nacionaliste. Sovjetska zveza, ki jim lahko nudi združeno Nemčijo z Berlinom kot prestolnico, Vzhodno Evropo pa kot naravni trg te države, poleg tega pa še sotrudištvo v ogromnem imperialističnem podvigu.

Toda mnogo milijonov drugih Nemcev je sitih vojne kakor smo je siti mi in vidijo v sovjetskem načinu komunizma nekaj strahovito sličnega nacističnemu gibanju, ki jih je privedlo do druge svetovne vojne in do drugega poraza. To so ljudje, ki bi jih moral dr. Adenauer imeti za svoje pristaše, če hočemo, da Zapadna Nemčija preživi.

Kako si more on pridobiti njihovo zupanje? Ne s tem, da jim nudi luksuz, kupljen z ameriškimi dolarji. Ne z ono vrsto „svobodnega gospodarstva“, ki napravi bogate še bolj bogate, revne pa bolj naklonjene komunistični propagandi. Ne s kričanjem, da bo komunizem pridobil na obsegu, če zapadni za-

vezniki ne dajo nemškemu nacionalizmu novih koncesij. Nemška politika v Bonu, ki ne uspe, da bi si pridobila zaupanje angleške, ameriške in francoske vlade in ki ne uspe, da nudi socialno varnost nemškim delavcem, bo kmalu privedla Rusje do meja Francije in člane bonske vlade v koncentracijsko taborišče zaradi veleizdaje.

Ameriška vera v take vrste svobodnega gospodarstva, ki si ga celo v Ameriki danes težko privoščijo, je brez dvoma dajala nemški vladi pogum, da se je odločila za politiko najmanjšega odpora in mogoče, da se dr. Adenauer čuti užaljenega, če mu sedaj očitajo njegov dosledni neuspeh pri načrtih za bolj modro uporabo dohodkov njegove države. Toda brez dvoma bi morali biti Nemci v Zapadni Nemčiji hvaležni McCloyu, če bodo vendar razumeli, da zavisi rešitev Zapadne Nemčije pred komunizmom manj od dolarskih podpor za nezaposlene kakor pa od njihovih lastnih prizadevanj, da odpravijo sedanje sramotne razlike med bogastvom in siromaštvom nezaposlenih.

Sovjetska strategija na Balkanu

V londonskem nedeljskem listu „Observer“ piše njegov posební dopisnik o najnovejši borbi proti „titoizmu“, ki je trenutno osredotočena na Bolgarijo. V Moskvi so v zadnjih časih namenoma privedli sovraštvo med Jugoslavijo in Bolgarijo do takega viška, da nekateri mislijo, da s tem Stalin pripravlja pozornico za bolgarski vojaški napad. Najprej bi izzvali macedonsko ustajo, nato pa bi potisnili čete Kominforma preko meje na najjužnejšem koncu Jugoslavije, da se združijo z osamljeno Albanijo. Oni, ki predvidevajo tak razvoj dogodkov, trdijo, da so v Bolgariji pred kratkim izvedli čistke v prvi vrsti z namenom, da odstranijo vse nasprotnike tega načrta. Slábo ravnanje z jugoslovanskimi diplomati v Sofiji in pa pogosti obmejni incidenti imajo isto nalogo: da izzovejo jugoslovanske protiukrepe, ki bi naj pripeljali dogodke na pot, kjer bi postala vojna neizogibna. „Ali,“ piše nadalje „Observer“, „pri takem predvidevanju razvoja dogodkov popolnoma

pozabljajo na tri dejstva: prvič, da sta bolgarsko in albansko gospodarsko stanje v obupnem položaju, drugič, da je nastopila pred kratkim v kominformistični propagandi proti Titu značilna sprememba in pa tretjič, da je v Titovem obnašanju vedno več napadalnega, ofenzivnega duha.

Na prvi pogled lahko razlagamo notranje bolgarske čistke, ki so se vršile roko v roki s policijskim preganjanjem kmetov in delavcev, z nujnostjo, da je treba na vsak način napraviti kake vrste red v bolgarskem gospodarstvu. Čistke so se začele zares že pretekle jeseni in z njimi so odstranili najodgovornejše člane vladnih oddelkov, pri tem pa so pokazale čisto jasno, da je bil bolgarski promet in obratni sistem na robu propada. Še zdaj pa mora vladati na najvišjih mestih notranja nesloga, kar kaže dejstvo, da so pred kratkim izgnali iz Politbiroja Tepeševa in šest znanih članov iz komunističnega centralnega (Nadaljevanje na 2. strani)

Pogodba med komunistično Kitajsko in Sovjetsko zvezo podpisana

V torek zvečer je radio Moskva objavil sklenitev pogodbe med Sovjetsko zvezo in komunistično Kitajsko. Pogodba velja za 30 let in z njo v zvezi sta podpisala v Moskvi zunanji ministri Višinski in Ču En Lai celo vrsto dodatnih pogodb. Na podlagi ene izmed teh bo Sovjetska zveza vrnila Kitajski Mandžursko železnico, dalje bo umaknila svoje čete iz mornariškega oporišča Port Arthur in se bo odpovedala svojim interesom v pristanišču Dairen. Ti pogoji bodo stopili v veljavo, čim bodo sklenili mirovno pogodbo z Japonsko, na vsak način pa ne kasneje kakor koncem leta 1952.

Sovjetska zveza je leta 1945 sklenila s Čangkajškovo vlado pogodbo na podlagi katere je Sovjetska zveza obdržala nadzorstvo nad Mandžursko železnico in nadzorstvo nad pristaniščem Port Arthur in Dairen. Ta pogodba je postala neveljavna.

Na podlagi vzporedne pogodbe podeli Sovjetska zveza Kitajski dolgoročno

posojila z namenom, da si nakupi v Sovjetski zvezi železniško opremo in industrijsko opremo v skupni vrednosti 300 milijonov dolarjev. Novi sporazumi potrjujejo popolno neodvisnost zunanje Mongolije.

Nadalje vrne Sovjetska zveza brez odškodnine Kitajski japonska podjetja v Mandžuriji, ki jih je Sovjetska zveza dobila. Končno se zavežeta komunistična Kitajska in Sovjetska zveza, da se bosta pobrigali skupno za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko skupaj z ostalimi zainteresiranimi silami, istočasno pa si bosta med seboj tudi pomagali v slučaju, da bi Japonska ali kaka japonska zaveznica napadla eno izmed obeh.

Moskovska pogajanja med sovjetskimi in kitajskimi zastopniki so se pričela že decembra in londonski diplomatski krogi so bili mnenja, da javna pogodba ne vsebuje glavnih točk glede katerih sta se obe državi tako dolgo razgovarjali. Predvsem splošno poudarjajo, da (Nadaljevanje na 2. strani)

Kaj se skriva za dogodki v Vietnamu

Indokina je postala novo bojišče v hladni vojni med Vzhodom in Zahodom. Čim bolj se razvijajo tamkajšnji dogodki, tem bolj nam je jasno, da segajo korenine tamkajšnjega spora mnogo bolj globoko in široko, kot pa je področje Indokine.

Diplomatski dopisnik „London Press Service“, Ewer, je napisal o tem vprašanju daljšo razpravo. Med drugim pravi:

„Dogodki v Vietnamu niso več važni le za to državo ali za skupino držav na področju Indokine. Postali so svetovnega pomena, ker so ključ za ugotavljanje sovjetske politike in sovjetske strategije v mrzli vojni. Najznačilnejši dogodki zadnjih dni so sovjetsko priznanje Ho Či Minhove organizacije za zakonito vlado v Vietnamu ter blazno in komedijantsko delovanje francoske komunistične stranke. Vsi ti dogodki nam nekaj povedo. Nedvomno nam kažejo, da je pri vsem tem glavni namen sovjetske vlade zapletiti novo kitajsko vlado v spor z zapadnimi velesilami. Kitajce je treba prepričati in jih potisniti v spor ali celo oborožen spopad. Sovjetska zveza bi pri tem stala rada daleč proč in skrbno pazi, da se ne bi tudi sama zapletla v te dogodke ter čaka, da se prepriča, kakšen dobiček bo imela pri vsem tem prepirih, ki ga sama podžiga tudi zaradi svojih koristi. To je značilna Stalinova strategija.

Kaj pa Sovjetska zveza lahko pričakuje od take politike in na kakšen dobiček sme upati? Možnosti je več.

V prvi vrsti si s tem zagotovi mir in varnost pred napadom. Nobenega vzroka ni, da bi dvomili nad resnično bojaznijo kremeljskih despotov pred imperialističnim napadom proti Sovjetski zvezi, kajti ti ljudje so hipnotizirali sami sebe. Pričeli so verjeti lastni propagandi. Ker gledajo vse svetovno dogajanje skozi marksistično prizmo, so popolnoma napačno poučeni o dejanskem položaju in ker preveč in pregloboko proučujejo lastne spise, so prišli do zaključka, da zgodovina in pravilna marksistično-leninistično-stalinistična analiza očita, da takoiimenovane imperialistične velesile pripravljajo vojno. Vse skupaj je smešno, toda Kremelj je prepričan samega sebe. Zato pa bi sovjetski gospodarji rajši videli, da jih dobi po glavi Kitajska ne pa njihova „ljubljená“ domovina.

So pa še druge možnosti. Če bodo dali zapadnim velesilam dosti opravka v Vzhodni Aziji, utegne pri tem imeti Sovjetska zveza možnost, da krepkeje zagrabí Mandžurijo in Sinkiang. Litvinov je namreč sam odkrito priznal, da Stalin nikdar ne dovoli, da bi čustvo komunistične solidarnost mešalo štrene sovjetski politiki.

Glavni cilj sovjetske diplomatske strategije je trenutno ta, da skušajo Sovjeti nahujskati Kitajce, da bi pritiskali proti jugu, to se pravi, da bi se vmešali v Vietnam, kjer bi to vprašanje utegnulo povzročiti spor s Francijo. Radi bi prepričali Mao Tse Tunga, naj se prične vmešavati v zadeve Tibeta, pri čemer lahko nastane spor z Indijo in s tem s Commonwealthom. Nadalje naj bi komunistična Kitajska napadla Formozo, pri čemer bi utegnili priti do prepira z Združenimi državami.

Ti sovjetski načrti so dovolj jasni. Toda Kitajce je treba o vsem tem šele prepričati. In kitajski zmaj je očitno nekoliko trmast.

Pred nekaj tedni so Sovjeti pripravili Mao Tse Tunga, da je priznal Ho Či Minha. Moskva pa je storila to deset dni kasneje. Včasih je bila Moskva zelo previdna pri priznavanju novih vlad. Tako je n. pr. previdno čakala, da so na Kitajskem komunisti izvojevali odločilno zmago, preden je priznala Mao Tse Tunga in prekinila diplomatske odnose s Čangkajškom. Prav tako Sovjeti

Politični pregled

GRČIJA

Veleposlanik USA v Atenah, Grady je poročal predsedniku Trumanu o Grčiji. Ob tej priliki je izjavil časnikarjem, da ni verjetno, da bi se v Grčiji obnovila gverilska vojna.

Zmagovalna grška vojska je po zmagah v Vitsiju in Grammosu pognala ostanke gverilcev v Albanijo.

Po neuradnih poročilih — je izjavil Grady — je bilo okoli 110.000 gverilcev, ki so zbežali v Albanijo, toda pozneje so zapustili Albanijo. Iz Jugoslavije pa, dokler je tam Tito, ne bo nobenega napada.

Gverilci imajo velike težave z reorganizacijo vojske, ker so izgubili opremo, živila in obveščevalna središča. Tudi grški general Papagos je potrdil Gradyjevo mnenje, da je neverjetno, da bi se gverilci spet dvignili.

Nadalje je Grady izjavil, da je predsednik Truman zelo zadovoljen z napredkom v Grčiji. Grčija ni šla za železno zaveso in je dovolj napredovala, tako da je nevarnost komunizma minula.

JUGOSLAVIJA

Funkcionarji mednarodnega fonda ZN za otroke v Jugoslaviji so obvestili Združene narode, da je število jugoslovanskih otrok, ki prejema dnevne obroke mleka in maščob, naraslo na 900.000, odkar podeljujejo dnevne obroke mleka nadaljnjim 200.000 otrokom.

Ker je mednarodni fond Združenih narodov za otroke nakupil precejšnje količine zgoščenega mleka po razmeroma nizkih cenah, bodo verjetno s 1. III. lahko razdeljevali mleko 1.200.000 otrokom. Jugoslovanska vlada je olajšala razdeljevanje mleka in maščob povečanemu številu otrok.

V Beogradu je okrajno sodišče v ponedeljek izreklo obsodbo nad 18imi obtoženci, od katerih je bilo pet študentov, ki so jih obtožili, da so skušali strmoglaviti vlado maršala Tita. Ta družba je ustanovila leta 1948 protikomunistično Zvezo jugoslovanskih narodov. Pred sodiščem so se zagovarjali, da so hoteli ustanoviti samo zakonito politično opozicijsko stranko. Dva obtožena sta bila oproščena pod pogojem, da bosta dve leti na prisilnem delu. Pavle Bunjevič, inženir, je bil obsojen na 20 let ječe, Peter Serović na 18 let, trije na 15 let in štirje na 12 let, drugi pa na različne kazni od 5 do 10 let. Eden izmed zagovornikov je sprejel obtožbe državnega tožilca, prosil pa je za omiljenje kazni, ker obtoženci nikakor ne predstavljajo nikake nevarnosti za državo, ker je itak 99% naroda za vlado maršala Tita.

TITO PROSI ZA POSOJILO

Iz Beograda poroča dopisnik agencije United Press, da je maršal Tito prosil novega ameriškega poslanika G. Allena, naj pomaga, da dobi Jugoslavija novo posojilo 36 milijonov dolarjev. Preteklo sredo sta imela na jugoslovanskem zunanem ministrstvu dveurni sestanek ameriški poslanik in jugoslovanski podpredsednik ter zunanji minister Edvard Kardelj.

Jugoslavija zelo potrebuje tujo valuto, s katero hoče kupiti važne stroje za ogromno industrializacijo in pa surovine, da obdrži že obstoječe tovarne v obratu. Tako je jugoslovanska vlada prosila Allena naj podpre njeno prošnjo za sledeča tri posojila: prvič za šestmilijsko dolarsko posojilo iz Mednarodnega fonda — drugič za petmilijonsko dolarsko posojilo od ameriške Import-Export banke za določene gospodarske načrte, o katerih sta se domenila Washington in Beograd — tretjič za 25 milijonsko dolarsko posojilo od Svetovne mednarodne banke. Jugoslavija je pripravljena sprejeti tudi funte in drugo takozvano „mekho“ valuto poleg dolarjev. Sestanek Kardelj—Allen kaže, kako nujna je potreba po posojilu v Jugoslaviji, ker so Jugoslovani spremenili svoj običajni način obnašanja, ko so se do zdaj raje pogajali z Združenimi državami naravnost v Washingtonu kakor pa z ameriškim poslaništvom v Beogradu.

Sovjetska strategija na Balkanu

(Nadaljevanje s 1. strani)

komiteja „vsled nesposobnosti pri njihovem delu in pa radi otopelosti“. Zaradi vsega tega je zelo verjetno, da bo antititovska borba v Bolgariji bolj defenzivnega kakor ofenzivnega značaja.

Na drugi strani pa je jugoslovanska anti-stalinovska propaganda, po bolj slabotnem začetku, prešla v zelo močno ofenzivo. Značilnost tega novega duha je duhoviti nemški marksist Leonhard Wolfgang, ki ga zdaj Jugoslovani upo-

Nova vez med Jugoslavijo in Zapadom

Iz Beograda poroča dopisnik United Press, da so v nedeljo objavili novo pogodbo za civilno letalsko službo med Italijo in Jugoslavijo. S tem je vlada maršala Tita skovala novo zvezo med Jugoslavijo in Zapadom. Uradna objava pravi, da so se pogovori vršili več mesecev, da so jih sedaj z uspehom zaključili in da bodo pogodbo uradno podpisali v nekaj dneh. S to pogodbo bo odprta pot rednim poletom med Rimom in Beogradom in Jugoslavija bo dobila pravico pristajati na goriškem letališču. Italijani pa bodo verjetno dobili pravico, da pristajajo pri Zagrebu.

To je že tretja pogodba glede zračnega prometa, ki jo je Jugoslavija sklenila z nekomunističnimi državami. Že lansko poletje je sklenila pogodbo s Švicijo, na podlagi katere je dovolila dvakrat na teden polet na progi Zürich—Beograd. 24. decembra je Jugoslavija sklenila pogodbo z Združenimi državami, na podlagi katere sta si pridobili obe državi pravico pristajanja in tranzita v Jugoslaviji in v ameriški coni Avstrije. 19. februarja pa bo jugoslovansko letalo poletelo v Izrael do letališča Lydde in zelo verjetno, je da bo to privedlo do nove pogodbe o zračnem prometu. V naspro-

USTANOVITEV KATOLIŠKE SINDIKALNE ZVEZE V VEL. BRITANIJ

V Glasgowu so ustanovili Britansko zvezo katoliških delavcev. V Trade Unions organizirani katoliki nameravajo s to zvezno organizacijo ustvariti potrebne pogoje za obrambo svojih moralnih načel v primeru, da bi ta načela bila ogrožena na sindikalnem področju.

ŠPORT

DVOJNA ZMAGA AVSTRIJE PRI SVETOVNEM SMUČARSKEM PRVENSTVU

Ponovno so ženske zastopnice Avstrije rešile dobro ime smučarskem športu v Avstriji. Takoj prvi dan F. I. S. tekmovanja v Aspenu v alpskih disciplinah sta mogli zmagati obe Avstrijki, Dagmar Rom in Trude Baiser v veleslalomu za ženske in postali tako svetovni smučarski prvakinji v tej panogi smučanja. Rezultati tega tekmovanja so sledeči: 1. in svetovna prvakinja Dagmar Rom (Avstrija) 1:29,6; 2. Trude Baiser (Avstrija) 1:29,8; 3. Lucienne Schmitt-Couttet (Francija) 1:30,0; 4. Erika Mahringer (Avstrija) 1:31,8; 5. Dr. Anneliese Schuh-Proxauf (Avstrija) 1:31,9; 6. Lydia Gstrein (Avstrija) 1:32,7; 7. Resi Hammerer (Avstrija) 1:33,1. Vseh tekmovalk je bilo 28.

TOTO

S pričetkom iger za nogometno prvenstvo bo spremenjen tudi program TOTO moštvev. V zadnjem času smo videli le inozemska moštva, sedaj pa pridejo na vrsto domača moštva. Seveda ostane tudi še nekaj inozemskih na sporedu. Oglejmo si danes moštva, ki bodo nastopila v 19. kolu in odločala o naši sreči ali nesreči pri tipanju.

1. Vienna—Sturm, Graz. Igra se vrši na Dunaju. 1/1
2. Admira—Austria. Moštvi sta enako močni. 2/x
3. Wiener Sportklub—FAC. Prvo moštvo je bolj rutinirano. x/1

rablajo na vso moč. V svojih radijskih govorih iz Beograda, namenjenim kominformističnim državam, je Wolfgang odkril iz dela Marksa in Lenina, ki so jih Rusi že davno nalašč pozabili; predvsem dela, ko kažeta Marks in Engels zaničevanja vredno ogorčenje proti ruskim zahtevam po moralnem vodstvu v imenu sloge in internacionalizma prve Internacionalne. Dalje je Wolfgang ponovil po radiu Leninovo slovo švicarskim delavcem tik predno se je vrnil v zapečatenem vlaku v Petrograd leta 1917.: „Ruski proletariat si je zaslužil slavo, da je začel vrsto revolucij, ki jih je povzročila imperialistična vojna. Misesel pa, da je ruski proletariat izvoljeni proletariat med delavci vseh dežel, je nam vsem popolnoma tuja.“

tju z vsem tem pa je Češkoslovaška še edina kominformistična država, ki ima še pravico leteti preko Jugoslavije na poti Praga—Sofija. Ta pogodba bo potekla 14. marca, toda uradni zastopnik je izjavil, da se bodo kmalu pričela pogajanja za njeno podaljšanje. Čeprav jugoslovanska vlada nima ničesar proti podaljšanju te pogodbe „načelno“, pravijo vendar poučni krogi, da je zelo malo verjetnosti, da bi jo še podaljšali zaradi vedno slabših odnošajev med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Pogodba med komunistično Kitajsko in Sovjetsko zvezo podpisana

(Nadaljevanje s 1. strani)

slični nova pogodba sedaj neveljavni pogodbi s nacionalistično kitajsko vlado in izjavljajo pri tem, da je malo verjetno, da bi se razgovarjali dva meseca samo o spremembah besedila neveljavne stare pogodbe. Prej je verjetno, kakor so mnenja londonski krogi, da so se komunistični diplomati toliko časa razgovarjali o novih smernicah azijske politike.

Kot izjavlja diplomatski sodelavec londonskega radia, izgleda nova pogodba na prvi pogled kot uspeh nove komunistične kitajske vlade na političnem polju. Verjetno so hoteli Sovjeti vzbuditi vtis, da popuščajo Kitajski, ki je pod vodstvom komunistične vlade. Treba pa je počakati, če bodo sklenili tudi pogodbe, ki bodo obvezovale novo Kitajsko k dalekosežnemu gospodarskemu in političnemu popuščanju napram Sovjetski zvezi.

NEMCIJA

Komunistična stranka zapadne Nemčije nadaljuje s svojo notranjo čistko, ki jo je začela že pred dvema mesecema. Zdaj je objavila izključitev urednika najbolj znanega komunističnega časopisa v zapadni Nemčiji „Freies Volk“ in pa vodilnih komunistov iz Porurja. Med temi je najpomembnejši bivši predsednik stranke za severno Porenje in Westfalijo, Hugo Paul. Ostala dva komunistična sta Kaiser, eden izmed komunističnih poslancev deželnega parlamenta, in Trieber, član partijskega sekretarijata ter bivši neizvoljeni komunistični kandidat za federalni parlament. Ime urednika, ki je bil izobčen, je Schappe. Vsi štirje so bili obtoženi „titoizma“ v kljub temu, da je pred dvema mesecema stranka dala zagotovilo, da je vzrok sprememb na njenih odločilnih mestih „nesposobnost posameznikov.“

Novi komunistični predsednik za Porurje, Ledwohn, je objasn timer, da so Paul in drugi dopustili, da se je razvil titoizem in trockizem v Gelsenkirchen-u, kjer je ustanovil neki Bannasch „Svobodno nemško ligo.“ To društvo je žarišče vse pokvarjenosti v komunistični stranki in razpaslo se je celo v druga važna mesta Porurja. Poleg tega je po njegovem mnenju eden najbolj nevarnih pojavov vedno večji stik, ki ga imajo člani partije z „Društvom za moralno zmago“ (Moral Rearmament). Ta pokret je pred kratkim imel mnogo uspeha v veliki tovarni v Wuppertal-u, ki je znano komunistično središče. Ledwohn je pozval kot novi predsednik komunistične stranke za Porurje vse članke h solidarnosti in zgraditvi novega napadalnega duha na socialnem in političnem polju.

Iz Berlina poročajo, da se kažejo jasni znaki, da prihaja vedno bližje dan, ko bo Vzhodna Nemčija spremenjena v policijsko satelitsko državo — privesek Sovjetske zveze. Pred nekaj dnevi je vzhodno-nemški parlament odobril dva zakona zelo čudnega pomena. S prvim zakonom so ustanovili „ministrstvo za državno varnost v vzhodno-nemški vladi“. Z drugim zakonom pa prevzame država vse nadzorstvo nad vsem mladinskim življenjem in udejstvovanjem.

Razgled

4. Vorwärts, Steyr—Gloggnitz. Igra se vrši v Steyerju. 1/1

5. Elektra—Blau-Weiss. Možno je, da zmaga drugo moštvo, ki si je preko zime opomoglo. 2/x

6. Columbia XXI—Simmering. Nastopita dve enakovredni moštvi. 2/1

7. Fav. AC—WAC. Prvo moštvo igra na domačem igrišču. x/1

8. St. Pölten—Badner AC. Prvo moštvo igra na domačem igrišču, toda drugo moštvo je zelo nevarno. x/1

9. Hohenau—Wiener Neustadt. Drugo moštvo je močnejše. Igra pa se vrši na igrišču prvega moštva. 2/x

10. Wimpassing—Mödling. Moč moštvev je malo znana. 1/2

11. SV Waldhof—SV Fürth. Južno-nemški moštvi sta obe močni, mogoče igra vlogo domače igrišče prvega moštva. x/1

12. Wolverhampton Wanderers—Derby County. Obe angleški moštvi sta enaki. x/1

13. Mattesburg—Pinkafeld. Prvo moštvo igra na domačem igrišču in je razen tega tudi zelo dobro. 1/1

14. Stadlau—Donaufeld. Nastopita dve enakomerni moštvi. 1/x

15. Stockerau—Austria Br. Malo znani moštvi. 2/1

Tako smo si tokrat ogledali moštva. Navedli smo svoje mnenje in vam mogoče nekoliko olajšali tipanje. Obilo sreče!

K volitvam v Angliji

V ponedeljek so zaključili imenovanja kandidatov za parlamentarne volitve. Imenovanih je bilo skupno 1866 kandidatov, kar predstavlja do sedaj največje število.

Delavska stranka je imenovala 619 kandidatov, konzervativna 614, liberalna 472 in komunisti 100. Razen teh je še kakih trideset manjših strank, ki so imenovala deloma le po enega kandidata. Med volilnimi kandidati je letos 120 žensk.

V naslednjem podajamo v glavnem programe treh največjih strank.

Program britanske laburistične stranke

V tem programu zatrjujejo laburisti, da je najvažnejša naloga Velike Britanije trenutno ta, „da vodi narod k popolni gospodarski obnovi“.

Izjava o gospodarski politiki, kateri so dali naslov „Zmagati moramo združeni“ poudarja, da je Velika Britanija pri izvedbi gospodarske obnove prekoslila vse ostale države in da se je angleško prebivalstvo lotilo te naloge mnogo bolj uspešno kot v obdobju po prvi svetovni vojni.

Glavne točke, ki jih vsebuje izjava so: polna zaposlitev delovne sile, povečanje proizvodnje in izvoza, znižanje stroškov, izenačenje plač med moškimi in ženskami (kakor hitro bodo gospodarsko razmere to dopuščale), pospeševanje pomorske industrije, nadaljevanje nadzorstva nad cenami, zaščita svobodne zasebne pobude in zlasti majhne industrije, ustanovitev posebnih upravnih svetov in svetov za razvoj za tiste industrije, ki najbolj koristijo javnosti. V zunanji politiki namerava laburistična stranka nadaljevati s stvarnim delom za mir. Prav tako namerava vztrajati na svojem stališču, ki ga je zavzela proti vsakemu poizkusu ustrahovanja in omaganja položaja, ki ga je Velika Britanija zavzela v svetu in bo tu-

Program britanske liberalne stranke

„Ni lahka pot“ je naslov volivnega proglasa britanske liberalne stranke. Liberalci izjavljajo, da bi brez obilne in polne proizvodnje pomenil konec ameriških podpor za Veliko Britanijo pomanjkanje živil in množično brezposelnost. Zato predlagajo drastično znižanje upravnih izdatkov ter združitve ali ukinitve osmih ministrstev. Vlada mora postopoma skrbeti živilske podpore, s čemer bo prihranila stotine milijonov funtov šterlingov; slojem, ki bi bili s tem oškodovani, pa morajo pomagati z večjo socialno pomočjo. Vladi se morajo

Volilni proglas britanske konservativne stranke

Kot glavna smotra politične dejavnosti proglašajo: vzpostavitev angleške gospodarske neodvisnosti in popolno osebno svobodo državljanov

Proglas poudarja, da lahko država samo s pomočjo radikalne spremembe duha državne uprave in ukinitve nepotrebnega nadzorstva spet zadobi svojo prvotno moč in energijo. Produkcija se mora povečati in stroški znižati, javni izdatki se morajo drastično zmanjšati;

di v bodoče pripravljena, da v celoti sodeluje s Sovjetsko zvezo, kakor tudi s katero koli drugo državo, ki je pripravljena sodelovati za mir in pravico.

Laburistična stranka je mnenja, da je lažje koristiti ciljem ZN s pomočjo tesne združitve med prijateljskimi državami v okviru statuta Združenih narodov. Stranka je zlasti poudarila uspešna prizadevanja pri utrjevanju zveze v britanski državni skupnosti v Atlantski skupnosti in povezanosti v zahodni Evropi. Pripomnila je, da te zveze niso samo dopustne, ampak celo medsebojno potrebne kot braniki varnosti sveta.

Laburistična stranka trdi, da ni dala nobena druga država tako velikega prispevka k novi gospodarski in politični edinstvi Evrope kot Velika Britanija in da bo ta prispevek tudi v bodočnosti ostal enak, ker se „dobro zavedamo, da smo srce Velike britanske skupnosti katere meje segajo daleč preko evropskih meja.“

Laburistična stranka bo s praktičnim sodelovanjem še nadalje krepila tiste vezi med narodi britanske državne skupnosti, ki slonijo na naravnem zapuščanju in medsebojni ljubezni in so „ena izmed največjih dobrin sveta v borbi za stalnost in za mir.“

odvzeti trgovska in industrijska podjetja, katera lahko bolje upravljajo zasebniki. Liberalci so pripravljene dati pobude v tem smislu, dalje vzpostaviti svobodno tekmovanje in uvesti soudeležbo pri industrijskih podjetjih in njihovih dividendah.

Liberalci predlagajo tudi, naj se napravi konec podržavljenju, zavzemajo se za ukinitve tarif in hočejo ukiniti nabore, ki so po njihovem mnenju nepotrebni in ki predstavljajo le izgubo delovne sile.

potrebno je zmanjšanje davkov in nadzorstvo izdatkov za obrambo v tem smislu, da se napravijo prihranki, pri tem pa zboljša učinkovitost obrambe. Istočasno pa se stranka obvezuje obdržati polno zaposlitev in neobhodno potrebno življensko raven. Takoj naj se napravi konec politiki podržavljanja, kar pomeni razveljavljenje zakona o podržavljenju železarske in jeklarske industrije, vrnitev cestnih prevozov za-

sebni pobudi, decentralizacijo premovalne industrije in železnic. Stranka se nadalje obvezuje obdržati in izboljšati javno zdravstveno službo.

V pogledu zunanje politike izjavljajo konservativci, da mora Velika Britanija podvzeti vse za mir in varnost v okviru OZN, v vedno tesnejšem sodelovanju s Commonwealthom, Zahodno Evropo in Združenimi državami. Velika Britanija mora z vsemi sredstvi poma-

gati državam Evrope, Azije in drugih kontinentov v odporu proti komunistični napadalnosti, pa naj bo to odkrit napad ali tajno pronicanje. Proglas nadaljuje, da se je izkazal socializem v tujini za zelo šibek branik proti komunizmu in da je v mnogih državah Evrope celo izginil. Konservativna stranka, pikakor ne smatra za vedno izgubljenih tistih držav, ki so zdaj pod komunističnim jarmom.

Madžarci merijo z vatlam svojo kulturo

„Madžarski vestnik“, eno izmed uradnih glasil, s katerim sovjetski in filsovjetski svet drzno napadala narode, ki naj bi bili žrtev kapitalističnega mračnjastva, je pred kratkim prinesel podrobni izvleček nove madžarske petletke. Ta načrt, ki ima namen izboljšati življensko raven, industrializirati državo in pospešiti kulturno delovanje, blagostanje in srečo, ima kot vse slične komunistične pobude, tudi svoje smešne strani. Tako na primer najdete v omenjenem „Madžarskem Vestniku“ naslednji stavek: „Leta 1948 je bilo natisnjenih na Madžarskem točno toliko knjig, da pride en izvod na državljan. Med petletko jih bomo natisnili toliko, da bo prišlo na vsakega Madžara 3,3 knjige. Vsi komunisti lahko takoj izračunajo, da bo kultura na Madžarskem s tem porasla za 330 odstotkov, toda samo do tistega trenutka, ko bo en sam kapitalist postavil „zlonamerno“ vprašanje, kakšna je vsebina teh knjig. Vestnik nato trdi, da bo do leta 1954 vsaka madžarska vas imela radio, telefon in kinematografski aparat. Kaj naj bi še več zahtevali z ozirom na to, ko tudi zagotavljajo, da se bo povečala filmska proizvodnja in sicer od 14 na 26 filmov letno? S tem pa je vprašanje kulture rešeno. Enako zagotavljajo tudi cilji, ki so jih postavili težka in lahka industrija, poljedelstvo, zidarska industrija, sanitetna služba in tako dalje, da bo do leta 1954 Madžarska dokončno dosegla svoj raj — seveda le v statistikah.

Še bolj zanimivo pa je to, s kakšnimi sredstvi bodo Madžari dosegli te cilje. Predvsem bodo morali delavci povečati svojo storilnost po posebnem zakonu v industrijah za 50% v prihodnjih petih letih. Poleg tega se bodo morali, vedno v prihodnjih petih letih, zmanjšati proizvodni stroški za 25%. To pa bodo dosegli z novimi naložbami s tehničnim izboljšanjem proizvodnih strojev, s standardizacijo, s poenostavljenimi proizvodnimi postopki, s socialističnim tekmovanjem, z delavskimi bataljoni, s stahanovskim gibanjem ter z izboljšanim sistemom akordnega dela. To naj bi bili torej nekateri modri nasveti, ki jih celo najbolj zahrbtni kapitalist ne bi upal uvesti v naši takoimenovani kapitalistični družbi. Z drugimi besedami povedano, naj bi se torej življenska raven na madžarskem dvignila le z mrzličnim naporom delavcev, od katerih zahtevajo, da naj garajo še za 50% več, kot so doslej in naj to svoje trpljenje

povečajo še s tem, da bodo masovno nalagali svoje krvavo prislužene prihranke v nakup novih industrijskih strojev.

Ta načrt je popolnoma podoben načrtu kapitalističnega gospodarstva in konservativca, ki bi želel zmanjšati dohodinski davek zato, da bi si pridobil nov denar za nakup novih naprav in ki misli, da se morajo delavci bolj brigati za vedno večjo proizvodnjo, kot pa za svojo plačo. Kar poiskusite izvesti tak sistem v toliko zaničevanem kapitalističnem sistemu. Vsi delavci bi se popolnoma upravičeno uprli, ker imajo za seboj sindikalne organizacije, ki jih ščitijo. Na Madžarskem pa ni nič lažjega kot uvesti tak postopek, kajti zado- stuje, da madžarska vlada podpiše le nov zakon, ki bo zahteval od zasužnje- nega delavstva 50% povečano storilnost in vse bo v redu. Pri tem se ne bo noben komunistični voditelj vprašal, v kolikem času se bodo delavci izčrpali in onemogli ostali doma v breme svojim družinam. V mračnem kapitalističnem svetu so take pridobitve res mnogo težje izvedljive, a morda prav zato koncem koncev stvari potekajo bolj.

Kdor količkaj misli s svojimi moč- gami, je morel priti do zaključka, da je vendar velika razlika med kapitalizmom in komunizmom. Predvsem to občutijo delavci za železno zaveso na svoji koži. Delavec v kapitalistični državi ne napravi niti ene ure svojega dela za- stonj, onkraj železnega zastora pa si neprenehoma sledijo takoimenovana socialistična tekmovanja in udarniško delo. Tam delavci garajo še tiste ure, ki so jim določene za počitek in namesto, da bi za ta svoj trud prejeli vsaj skromno plačo, s katero bi kupili svojim otrokom kos kruha ali jih toplo oblekli za zimski čas, jih komunistični veljaki ob- sipajo le s častnimi naslovi. Prijetno je morda čitati poročila o tem delavcu v takoimenovanem kapitalističnem siste- mu, ki za vsako naduro prejme predpi- sano mezdno in je zato njegovo življenje, če že ne udobno, vsaj znosno. Zanimivo pa bi bilo, kaj bi rekli ti delavci, ki so še danes nezadovoljni s kapitalističnim sistemom, če bi jih vsaj za nekaj mese- cev postavili na stališče onih revežev, ki so sužnji svoje lastne takoimenovane ljudske oblasti. Verjetno bi kaj kmalu spremenili svoje mnenje o komunizmu in bi imeli eno samo željo, da bi se čim prej vrnili spet nazaj v stari, čeprav to- liko prazničen kapitalistični svet.

„Razgovori med nasprotniki“

(NEDELJSKO RAZMIŠLJANJE)

Znameniti katoliški pisatelj dr. Friederik Heer je pred kratkim izdal knjigo z naslovom: „Razgovori med nasprotniki“. Iz te knjige priobčujemo kratek odlomek.

Pisatelj pravi: Država in družba sta eno samo veliko bojišče, kjer naletimo na vsakem koraku na veliko število nasprotnikov. Pri tem moremo spoznavati razmere na svetu, naučimo pa se pri tem tudi, kako je treba trpeti, kako se je treba zatajevati in kako je treba nositi svoje križe in težave. Država je najprej nekaj kljukasti križ, ki zasaja ostre kremplje globoko v naše meso. To je posebej takrat, kadar postane država nekako sama sebi namen. More pa biti država tudi najvišja šola ljubezni, v kateri šoli se učimo biti kristjani in v tej šoli dozorevamo in postanemo končno pravi krščanski ljudje.

Psalm 113. pravi: „Nebesa so božja, svet pa je Bog dal ljudem, otrokom človeka, da obdelujejo zemljo in služijo Bogu, oboje pa v pravilno urejeni člo-

veški družbi.“ Ta človeška družba pa je vedno bila in vedno je politična in v nji vedno naletimo na nasprotnike. Tako nastane nekaka meščanska vojna, ki se bije že mnogo tisoč let. Vedeti bi pa že končno morali, da borba vseh zoper vse, borba na znotraj in na zunaj ne more roditi dobrih sadov in da taka borba niti najmanj ni krščanska. Sicer kot kristjani vemo, da je vse naše življenje ena sama veriga bojov, toda ta borba je nekaj drugega, je lahko plemenita.

Vitezi srednjega veka so se borili na Jutrovem v križarskih vojnah proti nevernikom, borili so se proti nevernikom na Španskem in proti krivovercem na Francoskem ter proti — takrat še nekrščanskim — Slovanom v Vzhodni Evropi. Katoličani so se borili proti hunitom in luterancem. Vse te različne vojne trajajo že preko 1000 let in mislimo, da je že čas, da to večno borbo prenesemo tja, kjer je zanjo primeren prostor, to je — v človeška srca. Tu pa se je treba boriti po besedi Gospodovi,

ki pravi: „Prišel sem na svet zažgat ogenj in nič drugega nočem in ne zahtevam, kakor da ta ogenj gori!“

To pomeni, da je treba že enkrat prekiniti naše stoletno in tisočletno spanje, zbuditi se moremo in naša srca se morajo spremeniti v žareče ognjišče. Sovražstvo, zavist in mržnja, s katero smo do sedaj zasledovali svoje politične nasprotnike, obrnimo odslej proti sebi in napravimo red v svojih srcih. Da pa se zunanje nasprotnost spremenijo v notranje, pa ne zadostuje več tako dušno pastirstvo, kakor je bilo doslej.

Morebiti hodi kdo vsak dan k sv. o- hajilu in se udeležuje vsakovrstnih verskih vaj, toda pri vsej tej zunanji po- božnosti ne odloži prav nikak delec so- vraštva in mržnje do sosedu, ker tega pač ne razume.

Ko govorimo o ljubezni do bližnjega, je pri tem mišljena tudi ljubezen do so- vražnikov. Zoper bližnjega, pa tudi če je ta najljubši naš prijatelj, imamo vedno kake pritožbe, ker ima pač bližnji svoje misli, ki se z našimi vedno ne strinjajo. Bližnji dela navadno po svojem pre- udarku, ne da bi nas za to vprašal. Ve- lik del naše ljubezni do bližnjega obsto- ja že v tem, da priznamo bližnjemu, da

po svoje uravnava svoja dejanja in da mu ne vsiljujemo svojih misli.

Najodločnejša in najizrazitejša ljube- zen do bližnjega je ljubezen do nasprot- nika. Izsiliti moramo v sebi zavest, da nam je nasprotnik, da nam je sovražnik, naravnost potreben, ker je on nekako drugi pol ali tečaj v našem življenjskem gibanju. V nasprotniku šele vidimo ne- kako samega sebe in v tekmovanju s sosedom se razvijajo naše moči.

Poglejmo evropske pokrajine: Koliko je v njih duševne pustinje, ki nič ne ro- di, ker je v teh pokrajinah nasprotnik politično zatrt. Že vzgodovini imamo zglede, ki kažejo, da je bilo nepravilno preganjanje političnih nasprotnikov. Nepravilno je bilo, ko so na Francoskem preganjali Hugonote, namesto da bi jih pridobili. Isto se je dogajalo v Španiji in tudi v drugih državah. Danes pa se vse to godi še v veliko večjih izmerah. Povsod nasprotnika zatirajo; namesto da bi ga pridobili in spreobrili. Zato pa se sicer katoličani borijo, toda zmaga ni krščanska. V tem je ravno razlika med kraljestvom božjim in med kralje- stvom tega sveta. Svet zna samo ra- niti, ne zna pa ran zaceliti. Zato more le krščanska borba dati narodom novo ži- vljenje. — Po „Furche“.

Nekaj o zaščiti narave

Danes ne razumemo pod zaščito narave samo prepoved trgiranja redkih rastlin in streljanje redkih ptičev, danes ne narekuje zaščita narave le ljubezen do nje ali morda kakšno romantično sanjarjenje, pač pa spoznanje, da je treba naravo ohraniti kot celoto.

Narava je namreč celota, je življenjska skupnost brezštevlnih členov, živih in mrtvih, od enostaničnic do slona in stoletnih lip, od kristalčkov do brezlikih pogorij in morja. Medsebojna odvisnost v življenju in smrti je strogo urejena, narava se uničuje sama in sama si spet celi rane. Človek je tu brez moči in gibanje za zaščito narave ne more zadržati potresov in poplav, naravo hoče le tam ščititi, kjer jo človek sam ogroža. Danes pa niso ogroženi le oreli in čebelar, murka in planika, pač pa ves življenjski prostor, gozd kot celota, vode kot nosilke svojevrstnega življenja, ogrožen je travnik in ogrožena je gora, ne kot ducat trav in rastlin in ne kot skupek kamenja, pač pa kot del pristne, žive narave.

Čas zahteva elektrifikacijo, moderne prometne zveze, nove naselbine. Gibanje za zaščito narave hoče opozoriti tehnike naj pri gradnji cest in jezov, vzpenjač in elektrovodov v mejah tehničnih rešitev in denarnih možnosti ne pozabijo tudi na kraj sam, naj ne maliciozno njegovega obraza in lepote. Vsakdo naj pomisli, če z novo gradbo ni morda tudi narava sama prišla iz njenega reda in če, kako daleč in če morebitne posledice ne prinašajo več škode kot podjetje koristi. Na podobne pomisleke slišimo često odgovor: kako si gibanje za zaščito narave zamišlja dvig tujskega prometa brez cest in luči, brez hotelov? Res je, brez udobnosti ni tujskega prometa, vendar naj bodo vse naprave prilagojene okolici, naj ne zmanjšujejo lepote in privlačnosti, končni cilj je le gorski vrh ali jezero. Marsikatera dobro mišljena ali premalo premišljena regulacija vode ni pomenila samo konec ribam, pač pa tudi obrobni gozdovom, ker je preprečila gibanje podtalne vode. Ves trud je bil bob v steno. Rešitev je bila površna. Ko smo že ravno pri vodah! Koliko kemikalij zapuste po njih tovarne in kako kratkovidno je tovarniško vodstvo, če misli, da je s tem vprašanje rešeno. Življenje mnogih potokov in rek je bilo tako uničeno. Kakšna brezobzirnost in ozkosrčnost!

In lovci? Kupe denarja in še več časa so že pravi lovci žrtvovali ohranitvi divjadi, mnogi so pretiravali in preveč vzgajali in „vzredili“, nič manj niso oškodovali narave, ker so jo ogoljufali za ravnovesje, kot pa bahaški streljači, ki vse, kar lazi ino gre v revirju postrelijo. Merilo lovca ni obremenjen nahrbtnik in tudi ne zaprašena trofeja na zidovih, le zdrav in okolju odgovarjajoči stalež divjadi kaže lovčev razumevanje, ljubezen in tudi lovska strast. Lovska karta sama opravičuje odstrel le

pred oblastmi, nikdar pa že pred lovske pravico, lovopust urejuje odstrel, nikdar ga pa ne zapoveduje. Kdor ne goji, naj ne strelja! S kakšno upravičenostjo mnogi lovci še danes streljajo n. pr. sokole, skobce, kragulje, mišarje in različne sove? Vse te ujede ogrožajo naravo in revir s svojim življenjem manj kot pa drzni strelec. Zaprašena je misel, da vse, kar ima kremplje in kriv kljun, samo škoduje. Nevednost in slepa strast še nista ohranili revirjev. Koliko streljačev loči skobce od škrančarja, mišarja od kragulja? Koliko jih je večjih le približno določiti starost srnjaku? In tako dalje! Lovci, pozor!

Veliko škodo naravi in tudi gozdu samemu so že naredili gozdarji in posestniki. Morda so tu deloma denarne težave, ki rade spremljajo gozdno gospodarstvo, opravičilo, nepoznanje gozda komaj moremo očitati. Prilagoditev trgu je privedla do enoličnega gozda, do golih posek; posledice so se prej ali slej pokazale. Enoličen gozd je le v izrednih okoliščinah (n. pr. črna jelša ob rekah, rušje v gorah) plod narave, kjer ga je pa nasadil človek, so žuželke, gnilobe,

veter in sneg brezobzirno pokazale na zmoto. Sledile so poseke, tlo se je začelo premikati ali pa zdvijalo v plevelu. Naselitev kraju neprimernih ras in inozemskih vrst je gozd naravi še bolj odtujila. Ponekod so se „inozemci“ gospodarsko, vsaj do danes, obnesli, zato zamizimo na eno oko, če so nasajeni v zmerni količini. Končno živimo le bolj od lesa kot od naravnosti gozda. Gospodarstvo v enoličnem gozdu je enostavno in često edino finančno utemeljeno, vendar mora biti cilj gozdarstva naravi in trgu prilagojeni gozd, ker le tak je trajno donosen. Pomen gozda ni samo v dobavi lesa, gozd ohranja tla, vpliva na gibanje vode, regulira podnebje, gozd je vir zdravja in oddiha, daje zelišča in jagode, gozd je tudi življenjski prostor neštevlnim živalim (divjadi, pticam pevkam). Vse to more ostati le, če ne bo postal plantaža.

Nobena tajnost ni, da vsako leto izletniki natrgajo in napulijo grmade gorskih in gozdnih rastlin. Čemu cele butare? Kaj ne zadostuje majhen šopek, po nekaj dneh je prav tako na smetišču kot naročje cvetja. Nikomur

Čas . . .

Tri črke samo, pa vendar pomenijo začetek in konec vsega, tudi našega zemeljskega življenja. Človek je s svojim razumom dojel le drobno večnost, dal mu je ime čas ter ga pričel celo meriti. Tisočletja, stoletja, leta, dnevi in ure potekajo ter se stekajo v večnost, ki pa ne pozna nikakih meja in meril. Vseeno je, kako in s čim merimo čas, tudi najdragocenejša zlata ura lahko beleži le trenutke, ki se ne povrnejo nikoli več. Ob dejstvu, da časa ne moremo zaustaviti, preneha učenost tega sveta ter se zabrišejo vse družabne razlike: učenjaku in norcu, siromaku in bogatinu, vsem poteka čas enako hitro in enako — neizprosno.

V primeri z večnostjo je naše zemeljsko življenje podobno bežnemu utrinku, ki se pojavi in zopet izgine. Mi se tega vse premalo zavedamo. „Čas je zlato“, pravi pregovor. Vsak trenutek našega življenja je dragocen, zamujeni ali zapravljeni čas se ne da več nadoknaditi. Ali ni potemtakem zelo žalostno, če si mi sami ali pa drug drugemu grenimo življenje? Ali bi ne bilo za nas vse lepše in boljše, ko bi iz naših besednjakov lahko črtali sovražstvo, zavist, prepir, vojna?

Zdaj — in nikoli več! Tudi preteklo leto, za marsikogar izmed nas je bilo žalostno in polno težav, bo utonilo v nepovratek. Seveda, večina ljudi se ob prehodu iz starega leta v novo ne zaveda, da se je ob dvanajstem polnočnem udarcu vse za eno leto postaralo, torej

tudi mi, naši sorodniki in znanci. Marsikomur izmed nas pa se vendarle ob nastopu novega leta utrne izpod vek biserne solza: je to bolesten pozdrav spominu na pretekli, za vedno pokopani čas.

Dragi prijatelji, ali se mi vsi ne spominjamo radi naših otroških let? Hrepenče smo pričakovali vsako novo leto, kako so nam žarele oči ob spoznanju, da smo zopet za eno leto starejši! Prepočasi so se nam takrat stekala leta, tako radi bi že bili „odrasli“ in „veliki“ ljudje! Danes vemo, kako hitro, žal prehitro, smo bili na cilju naših želj in hrepenenj. Taka je pač mladina in nihče ji naj tega ne zameri. Tudi mi smo v razcvetu našega življenja menili, da mladost nima ne konca ne kraja. Nikoli pač nismo pomislili, da je tudi naša babica bila nekoč nebogljen otrok in potem mlado, zalo dekle. Tudi pozneje, ko nam je pod nosom že poganjal prvi mah, nismo bili zadovoljni s časom. Z velikimi, prenapljenimi koraki, smo hiteli vrhuncu nasproti. In potem smo bili na cilju: nenađoma smo se znašli v vrvežu odraslih, pri težkem delu in v skrbi za lastno družino.

„Leta hitijo, se izgubijo...“, pravi znana popevka. Sprva tega niti ne opazimo. Šele, ko vidimo naše doraščajoče otroke, se zavemo, kako neizprosno poteka čas. In nekega dne se potem začudimo obličju, ki nam zre iz ogledala nasproti: v prej gladko lice so se zarisale prve gube in na sencih se bleste prve srebrne nitke, prvi znaki staranja... Sčasoma se bo naše telo usločilo, hoja bo počasna in težka, marsikatera nadloga staranja nas bo opomnila, da gre sedaj naša življenjska pot strmo navzdol. Tako bomo preživeli vse stopnje življenja: otroško dobo, mladost, dobo razcveta, dobo zrelosti in — starost.

Ob prvih znakih staranja se mnogih ljudi poloti strah. Kaj bi mnogi vse ne žrtvovali, ko bi lahko zaustavili čas! Ta pa je nepodkupljiv. Nekateri si vseeno poizkušajo ohraniti vsaj zunanji videz mladosti: uvela lica si drgnejo s pomadami in rdečilom, plešaste glave si pokrivajo z lasuljami, oblačijo se po vzoru mladine, — pa je vse zastoj. Leta hitijo kljub tej zunanji maškeradi v nepovratek...

Vendar ostane lahko tudi telesno star človek — mlad. Kako neki? Zelo preprosto: če si ohrani mlado srce! Le opazujte ob priliki stare ljudi! Kako iskreno in prav na otroški način se še mnogi med njimi veselijo življenja, kako sočuvstevujejo s soljudmi, z živalmi; s kako nežnostjo ljubijo cvetlice in na kako ljubeč način se igrajo z vnuki, ali celo pravniki. Kljub sivim ali celo belim lasem, so taki ljudje ostali v svoji notranjosti mladi in mladost jim sije tudi iz oči.

K. P.

naj ne bo prepovedano vzeti na dom spominov z izleta, nesmiselno ruvanje je pa smrtni greh. Vsak tak izletnik oškoduje le sebe, ker si uničuje lepoto izletniških točk. Ko ne bo več narcis, volčina, encijana, planik, bo moral tudi regrat zadostovati.

Vrsta ljudi iz različnih poklicev in skupin nima kraja, da bi nihče prej ali slej ne prišel navzkriž z zaščito narave. Vsakdo ve sam, Ledina, ki jo orje gibanje, je trda. Skoraj vsakdo prizna, da je upravičeno in potrebno, skoraj vsakdo pa tudi pozabi, da to gibanje ne obstoja samo ob nedeljah ali pomladi, tudi med tednom in jeseni. Zato je prva naloga gibanja neprestano opominjati, kakšnega pomena je ohranitev naravnih lepot in vrednost in kakšna škoda je mogoča, če pri različnih gradbenih delih, v gozdarstvu, v lovstvu in drugih strokah človek premalo pomisli na biološke zakonone. Druga naloga je doseči, da država gotove predele dežele, ki so bodisi v svojem naravnem ustroju edinstveni ali značilni, bodisi od prodiranja civilizacije ogroženi, zakonito zaščiti pred vsako spremembo s človekove strani. Narodni parki v Švici, Italiji, Angliji, Združenih državah, Kanadi in drugod so danes košček pristne narave. Ne samo za izletnike zaželen cilj, pač pa tudi za znanstvenike neprecenljiva prilika prodrati zakonom narave do dna. Tretja naloga je doseči zakonito zaščito za redke, ogrožene rastline in živali ter za posamezne znamenitosti kot tisočletne lipe in hraste, tise in podobne redkosti.

Naloga je velika, vendar ne nerešljiva, če se vsakdo, ki ga zadeva, otrese vsaj malo sebičnosti, nerazumevanja in površnosti, če vsakdo lepoto domovine vsaj za utrip srca bolj ljubi kot trenutne groše.

Gledališče

Začetek predstav ob 20:00

- 22. febr.: Piskrovez, Opereta, Zaključna predstava za delavske organiz.
- 23. febr.: Figarova svatba, Opera.
- 24. febr.: Džungla, Drama, Premiera, Red A.
- 25. febr.: Dekle iz Schwarzwalda, Opereta.
- 26. febr.: Piskrovez.
- 27. febr.: Kinopredstava.
- 28. febr.: Džungla

Anton Hamik—Felix Renker:

„VSE JE POSTAVJENO NA GLAVO“

Celovško mestno gledališče je v petek 10. februarja uprizorilo burko Antona Mamika in Felixa Renkerja z naslovom: „Vse je postavljeno na glavo... Alles steht Kopf“.

Burka sama je umetniško brezbarvna in se umika sodbi, pač pa jo drži na neki višini nekaj mogočih in nemogočih zapletljajev in prepletenih dejanj, ki dajo slutiti duhovitost obeh avtorjev. To pot je igro pripravil Josef Hauschulz.

Profesorja botanike je podal Walter Schmid, njegovo ženo, polno raznih sumničenj, pa je posrečeno prikazala Elfi Rueden. V vlogi njune starejše hčerke je nastopila Johanna Aust, ki predstavlja v nasprotju z mlajšo hčerko dobro, nepokvarjeno in idealno mladenko. Mlajšo hčerko je dobro podala Lia Klas, v osebi mladostne neugnanke, le žal, da zaideta avtorja prav v tej vlogi skoraj v karikaturu, saj je govorenje mljše hčerke vse prepleteno z nepotrebni in neokusnimi izrazi. Profesor arheologije — Axl Roll je bil močen in prepričevalen. Dokaj smeha je izzval s svojo naravno — a izdelano igro Walter Kohut v vlogi detektiva in ljubimca. Nadaljni „člani“ burke so bili: Friedl Roth, Liza Kurt, Karlheinz Schmidt in Rolf Dietrich.

Vsekakor je burka: „Vse je postavljeno na glavo“ prinesla v naše gledališče nekaj pustne sproščenosti, smeha in dobre volje, za kar so se tudi obiskovalci predstave toplo zahvalili. —ka.

Iz škofijskega lista krške škofije

Čigavi so zvonovi?

Po končani svetovni vojni se je posrečilo dobiti nazaj še nekaj zvonov, ki so bili med vojno odvzeti, pa ni bilo več časa, da bi jih pretopili in so tako ostali ohranjeni v velikem skladišču nekje na Tirolskem. Vrnjene zvonove so domačini seveda z velikim veseljem in tudi s slovesnostjo sprejeli in obesili nazaj v zvonike, kjer sedaj prepevajo čast božjo. — Pri tem pa sta ostala dva manjša zvonova, za katera se do sedaj lastnik še ni javil. Eden teh zvonov ima napis: Mich goss Mathäus Köstenbauer 1874. Ta zvon je sicer razpočen, vendar pa ima kovina svojo precejšnjo vrednost.

Drugi zvon je večji, je pa deloma od drobljen. Napis na tem zvonu je: Gloria in exelsis Deo. Na zvonu sta dve podobi, ena kaže Marijo s sv. Janezom, druga pa Marijo z božjem Detetom.

Lastniki teh dveh zvonov — ako sta iz krške škofije — naj bi se čimprej javili, da morejo zvonova prevzeti. Ako se do srede meseca marca ne bo nikdo javil kot lastnik teh dveh zvonov, bo z njima razpolagal škofijski ordinariat.

Služba cerkovnika in organista

Cerkveno predstojništvo na Otmanjah išče cerkovnika, ki bi prevzel obene tudi službo organista. Na razpolago je stanovanje, nekaj zemljišča in določeni delež od sv. maš ter drugih cerkvenih opravil.

Prošnje je poslati naravnost na župni urad na Otmanjah (Ottmanach, P. Pischeldorf).

Življenjske resnice

Čim bolj je država pokvarjena, tem več je zakonov.

Kdor dobro začne, je že dovršil polovico dela.

Dostojanstvo večja prestopok.

Ne ve, kaj je sladko, kdor ni okusil, kaj je grenko.

Neznanje je mati napuha.

V sreči se boj, v nesreči upaj.

Za naše gospodarje

Sadjar ob koncu zime

Mesec februar je včasih še popolnoma zimski mesec, včasih pa je že po svojem značaju vremena februar prehod iz zime k zgodnji spomladi. Zato je treba pohiteti, da v zimskih dneh februarja opravimo posle, ki spadajo po svojem značaju še k zimskim opravilom sadjarja. So namreč nekatera opravila, ki jih nikakor ne smemo več odlagati.

Kdor meseca februarja ne preskrbi cepičev za spomladansko cepljenje, ta bo zamudil najugodnejši čas in bo imel zato tudi manj uspeha pri cepljenju. Zlasti se sadjarji pogostoma pritožujejo, da je zelo težko cepiti češnje, ker se pač cepiči ne primejo. Glavni vzrok teh neuspehov pa je skoraj vedno to, da so bili cepiči za spomladansko cepljenje prepozno narezani.

Do konca meseca februarja moramo končati s čiščenjem starejših sadnih dreves. Bomo pa počakali s čiščenjem, razredčevanjem in obrezovanjem do meseca marca in mogoče še celo do aprila pri onih sadnih drevesih, ki rastejo preveč v les in imajo premalo rodni nastavkov.

Ako je vreme ugodno, ako torej ni mraz prehud, bomo v drugi polovici meseca februarja obrezovali grmičasto in razno špalirno drevje. Nadalje bomo obrezali drevesno krono onih mladih dreves, ki smo jih zasadili v jeseni. Le z obrezovanjem breskev še počakamo. Tudi onim drevesom bomo koncem meseca februarja prirezali drevesno krono, ki jih nameravamo pomladiti ali precepiti.

Zimsko škropljenje

Nič ne pomaga, spet moramo govoriti tudi med opravili v mesecu februarju o zimskem škropljenju sadnega drevja. Resnica je, da danes na Koroškem najbrž niti 10 odstotkov sadjarjev ne škropi sadnega drevja ali pa opravijo mogoče to škropljenje nepravilno in nepopolno. To pa še ni noben razlog, da ne bi spet in spet o tem pisali in govorili. Nasprotno nas ravno to dejstvo, da pri nas sadjarji nekako ne morejo in nočejo razumeti velikega pomena zimskega škropljenja sadnega drevja, vedno znova nekako sili, da ponovno govorimo o tem, rekl bi lahko, najvažnejšem opravilu sadjarjevem.

Milijonske vrednosti grede vsako leto samo pri sadjarstvu v izgubo, ker nepopolno, nezadostno in nepravilno uničujemo sadne škodljivce. Zato bi bil gotovo že skrajni čas, da se tudi pri nas sadjarji že zdramijo in začnejo resno zatirati sadne škodljivce, kar pa je mogoče le s pravilno opravljenim zimskim škropljenjem sadnega drevja.

Za zimsko škropljenje veljajo nekako drugačna pravila, kakor pa so bila v veljavi še pred nekaj leti. Preje smo vedno slišali, da ne smemo škropiti, ako je temperatura prenizka in da moremo škropiti le ob lepih sončnih in toplih dneh. Zadnji poizkusi pa so pokazali, da moremo brez škode škropiti tudi pri temperaturi pod nič stopinj Celzija. Pa ne samo to, poleg tega so poizkusi tudi pokazali, da je tako škropljenje bolj gospodarsko kakor pa škropljenje pri višji temperaturi. Pri škropljenju pod 0°C potrebujemo namreč le nekako polovico one količine škropiva, ki je potrebno za škropljenje pri višji temperaturi. Pri tem pa je učinek škropljenja pri takozvanem mrzlem škropljenju navadno še večji, kakor pa pri toplem škropljenju. Za mrzlo škropljenje pa moremo uporabiti le razna oljnata škropiva. Pri mrzlem škropljenju dosežemo namreč, da vse škropivo, ki pri toplem škropljenju odteka po deblu, ostane na drevesu, da tam primrzne in tako tudi boljše učinkuje, ker nekako ovije vse drevesne dele.

Mrzlo zimsko škropljenje opravimo najbolje, ako škropimo pri temperaturi od -1°C pa do -6°C. Ako se dvigne temperatura na 0°C, prenehamo s škropljenjem. Zato bomo škropili predvsem ob ranih jutranjih urah in pa proti večeru, toplejši opoldanski čas pa bomo porabili za čiščenje sadnega drevja. Pri škropljenju pri temperaturi pod

-6°C pa je delo včasih težavno, ker posamezni deli škropilnice — n. pr. razni ventili — ne delujejo več brezhibno. Ako pa imamo vse pripravljeno in tudi s škropljenjem zaradi donasanja škropiva ne prehamo, moremo brez skrbi in brez težav škropiti tudi pri še nižji temperaturi. — Preko noči postavimo orodje v tople prostor, najbolje v hlev.

Ne moremo vedeti, koliko dni bomo imeli še zadnje dni februarja in pa v marcu na razpolago, zato moramo za škropljenje izrabiti vsak ugoden dan.

Vrste škropiv

Za zimsko škropljenje imamo na razpolago in moremo priporočati tale škropiva.

1. Drevesni karbolineji iz težkega olja. To so arbodrin-univerzal, doból, dvojni karbozán in neodendrin. Ta sredstva uporabljamo v 8%-ni zgoščenosti za toplo škropljenje in v 4%-ni zgoščenosti za mrzlo škropljenje. V 4%-ni zgoščenosti uporabljamo ta sredstva tudi za škropljenje breskev in marelic. Škropiti moremo, dokler se ne začne napenjati listno in cvetno popje. Ta škropiva uporabljamo za zatiranje ščitastih in navadnih kaparjev, krvavih uši, jajčec krvavih uši, zmrzlikarja ali zimskega pedica, jabolčnih listnih uši, maha in lišajev.

2. Rudninski ali mineralni karbolineji. To je doból—M in neodendrin-univerzal. Uporabljamo ta sredstva v 7%-ni zgoščenosti za toplo škropljenje in v 4%-ni zgoščenosti za mrzlo škropljenje za zatiranje istih drevesnih škodljivcev kakor so omenjeni pod 1, razen tega pa še proti rdečemu pajku. Uporabljamo ta sredstva ob istem času kakor ona, ki smo jih našteali pod 1.

3. Rumena olja. To so paranikrol (3 do 4%-na zgoščenost), rumeno olje (4%), sandoz-pasta rumenega olja (4%) in dytrol (5%). Omenjene zgoščenosti veljajo za toplo škropljenje, učinkujejo proti istim škodljivcem kakor pod 1 omenjeno in tudi v istem času.

4. Emulgirani drevesni in mineralni karbolineji. To so arbodrin, Bolán-M, mešani karbozán in miksdrin. Vsa ta sredstva se uporabljajo le za toplo škropljenje v 10%-ni zgoščenosti in to v spomladi, ko se začne napenjati popje pa skoraj do takrat da se popje razcvete. Dobro učinkujejo ta sredstva proti jajčecem listnih uši, proti zimskemu pedicu, proti listnim ušem in pri poznem škropljenju tudi proti jabolčnemu cvetoderu. Proti ščitastemu kaparju ta škropiva učinkujejo slabo. Priporočljivo je ta sredstva uporabljati istočasno z žvepleno-apneno in z bakreno-apneno brozgo.

5. Žvepleno-apnene brozge. To so sredstva agrár, médinger in tšcco, uporabljamo jih le pri toplem škropljenju v 12%-ni zgoščenosti ob istem času kakor sredstva pod 4 in sicer proti raznim pršicam, glivicam medene rose,

Sladkorne tovarne so končale z delom

Znano je, da so sladkorne tovarne večinoma urejene tako, da končajo s predelovanjem sladkorne pese v zimskih mesecih. Navadno začnejo z delom sredi meseca oktobra, včasih tudi šele meseca novembra in končajo z delom koncem meseca januarja. Le včasih se nadaljuje delo še v februarju. Tako je tudi vseh sedem tovarn za predelovanje sladkorne pese v Avstriji končalo koncem januarja letos z delom.

Vseh sedmero tovarn je izdelalo letos 61.825 ton sladkorja, kar je znatno več kakor pa lansko leto, ko so izdelale le 48.000 ton sladkorja. Vendar pa tudi letošnja proizvodnja sladkorja še znatno zaostaja za predvojno proizvodnjo sladkorja. Saj so v letu pred priključitvijo Avstrije k „tretjemu rajhu“ izdelale tovarne v Avstriji 156.800 ton sladkorja.

Nekatere tovarne bodo kljub zaključitvi predelovanja sladkorne pese tudi še naprej mogle nadaljevati z delom.

škrlupu in raznim glivičnim škodljivcem.

Že večkrat smo rekli in ponovno podarjamo, da ima vsako in še posebej zimsko škropljenje le takrat nameravani učinek, ako škropimo temeljito, da je drevo kakor oprano. Ako tega ne napravimo in pri škropljenju štedimo s škropivom, škodljivcev ne bomo uničili in je vsako škropljenje razmetavanje denarja in potrata časa.

Še nekatera opravila

Ako koncem februarja nastopi še huda zima, je zlasti nevarno, da sadna drevesa poškodujejo razne divje živali, predvsem pa divji zajec. Zato ne smemo misliti, da je zime že konec in pozabimo na obrambo dreves proti tem sadnim škodljivcem. Preglejmo zato, ako so drevesa še zadosti zavarovana.

Koncem februarja nastopi že večkrat zelo milo vreme in sneg že deloma skupni, kar omogoči že obdelovanje zemlje vsaj v manjšem obsegu. To je zlasti važno, ako v jeseni nismo več dospeli, da bi zemljo pod drevjem primerno obdelali oziroma prekopali. Ako nameravamo saditi sadna drevesca v spomladi, je pa sedaj že res skrajni in tudi zadnji čas, da še izkopljemo jame.

Ako smo že jeseni pripravili oziroma kupili sadna drevesca, ki jih nameravamo saditi v spomladi, moramo preko zime paziti na nje. Ta sadna drevesca večkrat zakopljejo pod kako ostrejšo oziroma pod kap ali pa kje ob zidu, kjer ne morejo dobiti korenine prav nikake vlage in se posušijo. Zakopljimo zato ta drevesca na vrtu, kjer pa jih moramo seveda zavarovati proti poškodbam po domačih in divjih živalih.

Ravno koncem meseca februarja in začetkom meseca marca so navadno razlike v temperaturi med sončno dnevno toploto in med ponočnim mrazom zelo velike. Vsled teh razlik v temperaturi morejo nastati večje poškodbe sadnega drevja, predvsem debela. Najenostavnejše sredstvo proti tem poškodbam je v tem, da namažemo debela sadnih dreves z apnenim mlekom. To sredstvo je ne samo najučinkovitejše, ampak tudi najcenejše.

V zimskih mesecih pa ne mislimo le na bodočo sadno letino, paziti moramo tudi na to, da se nam sadni pridelki preteklega leta v shrambi in v kleti ne pokvarijo. — Preglejmo zato skrbno sadno shrambo in odberimo nagnite plodove, da se ne okužijo še zdravi plodovi.

Tudi v moštni kleti ne pozabimo na čim večjo snago. Očistimo ne samo posamezne sode, ampak vso moštno klet. Plesniv okus kakor tudi okus po kisu pri sadnem moštu preprečimo tako, da niso sodi nikdar prazni, da jih vedno sproti zalivamo, ako nastane vsled izhlapanja mala praznina v sodih. Ako smo sod načeli, preprečimo pokvarjenje mošta tako, da sod, oziroma mošt čisto nalahno zažveplamo.

Prazne sode moramo takoj temeljito očistiti, nato jih postavimo na suh prostor in ko so se popolnoma posušili, jih zažveplamo. Tako smo uničili v sodih vse škodljive klice, istočasno pa smo tudi preprečili, da se v njih ne morejo naseliti škodljive klice, ki bi v jeseni neugodno vplivale na okus mošta.

UGODNI IZGLEDI SVETOVNEGA POLOŽAJA PREHRANE

Poljedelsko ministrstvo Združenih držav analizira v svojem letnem poročilu položaj prehrane na svetu in ugotavlja, da je zaznamovati v letu 1949 stalno, otipljivo izboljšanje ter da so v večini pasivnih pokrajin potrošnje dosegle največjo povojno raven. V poljedelskem letu 1949/50 bo proizvodnja sicer nekoliko padla, vendar bo to gotovo izenačeno z veliko količino zaloga, ki obstojajo v večjih proizvodnih državah.

Za evropsko poljedelsko obnovo, ki je zaznamovala najpomembnejšo spremembo v letu 1949, je značilno povečanje produkcije vseh glavnih pridelkov z izjemo krompirja; če bodo vremenske prilike ostale tudi letos ugodne, se bodo povprečni živilski obroki v vsej Evropi še nadalje izboljšali.

V Evropi je omogočilo izboljšanje zaloga živil ukinitve racioniranja in je zaznamovati povečanje potrošnje maščob, mesa in mlečnih izdelkov. Večina držav bo lahko v letu 1950 proizvajala večje količine maščob, mesa in mleka, vendar bo povprečna raven še pod predvojno ravnjo. Individualna potrošnja bo 1949/50 v kalorijah večja kot 1948/49 po vsej Evropi, z izjemo Sovjetske zveze.

Poljedelska obnova v Rusiji je napravila tudi v pretekli žitni kampanji znaten napredek in kljub pomanjkanju tozadevnih poročil lahko mislimo, da se je položaj prehrane precej izboljšal, zlasti glede kruha in drugih glavnih pridelkov.

Vendar je v Sovjetski zvezi še vedno negativen činitelj sistem razdeljevanja na drobno, s katerim je prizadeto v glavnem mestno prebivalstvo. Tudi cene živil so v Sovjetski zvezi še vedno izredno visoke ter so trikrat večje kot pred vojno, medtem ko se povprečna mezda ni niti podvojila.

Modna trgovina

SAMONIG

Oglejte si naše brezkonkurenčne ponudbe za

BELIE TIEDNE

na 8. strani v 6. št. „Kor. Kron.“

BELIAK-VILLACH
Weißbriachgasse 12

AVSTRIJSKI DUŠIK — PO VSEM SVETU

Največja tovarna za proizvodnjo dušičnih gnojil v Avstriji in tudi daleč preko mej Avstrije je v Linzu ob Donavi. Ta tovarna ne proizvaja le toliko dušičnih umetnih gnojil, kolikor jih potrebuje domače kmetijstvo, še več umetnih gnojil tovarna izvažava v inozemstvo. Te dni je tovarna zaključila dogovore za dobavo dušičnih umetnih gnojil do konca proizvodne sezone, to je do konca prvega polletja t. l. (30. junij 1950).

Od 1. julija 1949 do 30. junija 1950 bo znašal izvoz približno 250.000 ton dušičnih gnojil v vrednosti približno 15 milijonov dolarjev. Le eno tretjino te količine, torej približno 80.000 ton, prodaja tovarna dušičnih gnojil v Avstriji. Tako bi znašala skupna proizvodnja letno okrog 330.000 ton.

Med deželami, ki največ kupujejo dušična umetna gnojila v Linzu, je predvsem Poljska, ki je letos kupila 51.000 ton. Nato sledi Holandska s 40.000 tonami, za njo pa Egipt s 25.000 tonami in nato Češkoslovaška s 20.000 tonami, Jugoslavija s 16.000 tonami ter Francija in Mehiko, vsaka s 5.000 tonami. Poskusne pošiljke je poslala tovarna v Južno Afriko, pogajanja pa so v teku z Indijo in Pakistanom.

Vseh vrst mrzlo trajno kodranje. Zajemeno naravno valoviti in kodrasti lasje.

Edinstveno na Koroškem

Frizerski salon

„PERKONIG“, CELOVEC,
Klagenfurt — Stauderplatz

V deželi zlata in rud

(PISMO IZ BOLIVIJE)

Republika Bolivija ima površine 1.590.206 km² in 3.350.000 prebivalcev. Leži v Južni Ameriki in to večina na višavju, ki doseže 4000 m. Andi se raztezajo po vsej državi in tvorijo lepe vrhove. Po večini pa to gorovje ne nudi one privlačnosti kot Alpe. Velik del je še topel in sem pa tja se more zaznati delovanje ognjenikov, vendar to ne dosega velikih dimenzij. Najvišji vrh se imenuje Illimani, 6400 m. Šele od nekega 4500 m je vrh pokrit s snegom. Za druge vrhove nima občutka, da so visoki, ker se pač malo vzdigujejo nad nivojem, kjer poteka življenje. Apnenčevih ali dolomitnih hribov je malo, zato so vse oblike precej dolgočasne.

Jezero Titicaca je zelo lepo. Leži na meji s Perujem. Preko njega je promet z ladjami in po njem se vozi vsak, ki potuje iz Peruja v Bolivijo. Drugo jezero se imenuje Poopo.

Bolivija je razdeljena na 9 departamentov: La Paz, Oruro, Cochabamba, Potosí, Chuquisaca, Pando, St. Cruz, Beni, Tarija. Zadnji štirje leže v tropih, to se tu pravi, da leže na morski višini. Vsi drugi predeli leže v Andih več ali manj visoko.

Ugodno podnebje

La Paz 3700 m, Oruro 4000 m in Potosí 4500 m visoko, imajo nekako celinsko podnebje. Za Evropejca ni to nič posebnega, nagaja samo višina. Ljudje, ki imajo slabo srce, ne prenesejo te višine. Tudi za zdravega človeka je nekaj časa precej zoprno živeti tako visoko. Treba je mnogo spati in pri hoji se hitro utruji. V enem mesecu se telo privadi in potem je vse normalno. Cochabamba in Chuquisaca imata odlično podnebje. Z malimi izjemami je vse leto enaka temperatura 15 do 30 C. Vsi drugi predeli imajo tropsko podnebje. Temperatura doseže 40 C. Vendar ni vse leto tako vroče. Evropejci pravijo, da se v 6 mesecih more navaditi vsak na to podnebje, z nekimi izjemami.

Glavna mesta so: La Paz, Oruro, Potosí, Cochabamba, Sucre, Trinidad, Cobija, St. Cruz, Tarija. Glavno mesto je La Paz, ki šteje 300.000 prebivalcev. Je precej moderno. V njem lahko kupiš vse potrebščine, ker je trgovina z USA precej živa. V glavnem so mesto povzdignili tujci in to v večini Židje. V Oruru in Cochabambi imajo domala vso trgovino v rokah Dalmatinci in dajejo tudi ton obema mestoma. Tudi ti dve mesti sta bolj moderni. V vseh drugih mestih je opaziti špansko kulturo in po večini so mesta tam kot so bila še pod špansko nadvlado. Vplivi indijske kulture so majhni. Sucre je izrazito špansko, saj je bilo še do nedavnega glavno mesto. Ima krasne hiše v španskem kolonialnem stilu in je zelo čisto mesto.

Potosí je bilo vedno znano po svojih rudnikih srebra, ki so menda neizčrpni, če se pomisli koliko časa jih že izkoriščajo. Mesto je prišlo tudi v literarni jezik in pravijo za človeka, ki je zelo bogat, da je „bogat kot Potosí“.

Mesta v tropih so zelo majhna, le St. Cruz ima 40.000 prebivalcev. Vsako mesto, še tako majhno, pomeni tukaj mnogo več kot v Evropi. Kar se tu zgodi v mestu, velja za vso pokrajino. Tako je n. pr. za revolucionarje potrebno zasedati samo mesto in že se reče, da je zasedena pokrajina. Podeželje tako ne pozna nobenih homatij.

Ogromno vredna bogastva

Rudno bogastvo je nekako takole razdeljeno, v kolikor ga do danes namreč izrabljajo: Potosí: srebro, kositer, zink, antimon, baker, svinec; Oruro-Catavi: kositer, zink, bizmut, svinec, baker; La Paz: zlato; Camiri, Sanandita, Bermejo, St. Cruz, Beni — povsod tu so ogromni zakladi petroleja. Cenijo ga na množine kot v Venezueli. Petrolej v Camiri vsebuje 65% gasolina in praktično ne vsebuje žvepla. Takega petroleja ni nikjer na svetu. Do danes jih ne izrabljajo, kar je pripisovati slabim prometnim pri-

likam in pa pomanjkanju tehničnega osobja.

Bolivija ima nekaj preko tri milijone prebivalcev, 6% od teh je Neindijancev. Večino med takozvanimi belimi imajo potomci Špancev. Precej je tudi tujcev vseh narodnosti. Vse Evropejce in Amerikance srečaš v Boliviji. Veliko je tu Židov, ki so pribežali sem pred vojno in niso upoštevani. Dalmatinci uživajo precej ugleda, kakor tudi Nemci. Iz južnoameriških držav so tu politični begunci vseh mogočih barv. Kdor namerava iskati lepoto pri ženskah, naj se hitro potruji v Bolivijo.

Indijanci žive po deželi, po planotah, kjer vlada nima kontrole, nekaj odstotkov jih živi po mestih, kjer delajo pri belih. Po džunglah so še ljudožrci in pa rodovi Indijancev, ki napadajo bele, kadar se preveč globoko spustijo v njihovo deželo.

Slabe prometne zveze ovirajo razvoj

Prometne zveze so v Boliviji silno slabe. Tako ogromno državo veže edina železnica, ki je v rokah Angležev. Z njo so povezana mesta: La Paz, Oruro, Cochabamba, Potosí in Sucre. Ta zveza ima tudi odcep v Čile in v Argentino. Središče za promet je Oruro. Vsi drugi kraji so povezani s slabimi cestami. Težko je imenovati prometno sredstvo te vrste ceste. Maksimalna hitrost za avtomobile je 20 km na uro. Kadar je tu deževna doba ni prometa po cestah. Tako so v deževni dobi mesta odrezana od sveta in takrat cvete špekulacija s cenami. Edino dobro cesto grade sedaj iz Cochabambe v St. Cruz. Avijonski promet se vrši dnevno. To je edina tolažba in hitra zveza tudi z inozemstvom. Promet ustavijo samo ob nevihtah, drugače je reden. V glavnem se pa vrši vse prenašanje tovorov na mulah, oslih in lamah. Konj se tu ni obnesel.

Način življenja je za vsako mesto značilen, kakor tudi za podeželje. Samo v La Pazu je življenje nekam podobno evropskemu malomestnemu, povsod drugod je pa treba pozabiti na marsikaj. Za vsak, še tako velik praznik, ne poznajo drugih običajev kot pitje in ples. Ostane še kino, ki je tu dnevno mnogo obiskan. Tako tujcu ne ostane drugega kot da si nabere denar in odide v drugo deželo. Tako tudi večina stori in tako po navadi obogatijo na račun lenobe domačinov. Dežela živi povsem primitivno življenje. Tu ne poznajo ničesar od sodobne civilizacije. Nimajo tudi nobenih potreb. Žive v hišah iz blata in jedo tako malo, da se je čuditi. Indijanci so torej zelo močna rasa. V mestih opravljajo vsa dela in nosijo čudovite tovore. Za njega ni nobena posebnost nesti 100 kg 500 m brez počitka. Videl sem tudi enega, ki je prav mirno nesel na hrbtu harmonij. Veliko pijejo in to pridno izkoriščajo delodajalci. Delajo za tako nesramno majhen denar, da se je čuditi, da ni več revolucij.

Za belce so revolucije nevarne

Sicer je pa zelo nevarno, kadar „revolucionirajo“, ker imajo navado pobiti vse belce. To je zelo razumljivo, saj jih že stoletja na vse mogoče načine pritiskajo. Indijanske revolucije so pa zelo redke, ker nimajo denarja, da bi si nakupili orožje. Danes jih precej vodjujejo komunisti. Kličejo jim v zavest prepričanje, da je Bolivija njihova dežela in podobno. Tu so torej komunisti veliki nacionalisti.

Tujci si ustvarjajo svoje klubske prostore in se v njih stalno zbirajo, da tako vsaj malo nadomeste kulturno življenje. Domala vse narodnosti imajo tudi svoje kuhinje, ker je za bolivijansko hrano treba imeti zelo zdrav in močen želodec. V Cochabambi slovi jugoslovanski klub.

V Boliviji srečaš prav vse stranke, ki jih pozna Evropa. Vsako gibanje najde tu svoje oboževalce in tako je tu še sedaj precej nacistov. Trenutno je na vladi demokratsko socialistična stranka, ki

se pa prav malo razlikuje od kapitalističnih strank drugod po svetu. Stalne revolucije so omejene na glavno mesto in navadno pobesijo nekaj ministrov in je zopet red. Borba je vedno in je to tu navaden način življenja. Važno je vedno, kdo ima denar, da revolucijo plača.

Zadnje je precej financirala Argentina in bi bil v slučaju zmage režim enak peronizmu. Vlado pa je podprl veliki kapital lastnikov rudnikov in brez njega ne bi vlada zmagala, ker so revolucionarji imeli močno oporo v ljudstvu. Revolucija je imela na programu podraževljenje rudnikov in podobno kontrolo gospodarstva, kot ga ima Argentina.

Poseben problem so rudarji. Tu se stalno začena vsako rovarjenje. Domala vsi so levičarji. Njim ne pomeni življenje prav nič in so zato sposobni narediti vse mogoče neumnosti. Ves denar, ki ga zaslužijo, zapijejo. Tako so v rudnikih dnevno težave. Večkrat se primeri, da na lepem pobijejo inženjerje, posebno tujce imajo na piki.

Indijanci se za enkrat ne zanimajo živo za politiko, vendar je treba vedeti, da počasi vstajajo. Na višavju jih sploh nič ne briga, saj država nima kontrole nad njimi.

Na splošno pa lahko rečemo, da se gre pri vsaki revoluciji predvsem za oblast, da si na ta način nek krog ljudi zagotovi dobro življenje in da si nabere denar; nimajo pa revolucije toliko svetovnonazorskega obeležja. Dokler bo to resnica, se tujcu ni treba bati za kožo, razen v rudnikih.

Za bodoče pa bo mogoče malo boljše glede reda v državi, ker počasi prihaja na površje inteligenca z idealizmom. Tudi se pozna precej močno ameriški vpliv in se bodo Bolivijanci težko mogli privoščiti nered.

Vrednost tukajšnjega denarja zavisi predvsem od cene kositra. Ker pa danes pada cena tej rudi in ker so si domačini privoščili revolucijo, je denar padel nasproti dolarju od 80 na 130 bolivijanov za en dolar. Računajo, da bo vrednost denarja še padla. Na vznotraj države držijo še stare cene, ker vse uvozne predmete doplačajo rudna podjetja in pa država, sicer bi bila že poštena kriza. Tako je uraden tečaj 4250 bs, za en dolar.

Somen Bolivije raste

V sedanjem svetovnem sporu raste zopet pomen Bolivije. Amerika kaže veliko zanimanja in skuša deželo s posojili dvigniti. Prizadevajo se predvsem za dobre ceste in železnice ter za dvig inteligenčnega naraščanja. Najavljeni sta dve komisiji, ki bosta preštudirali možnosti napredka dežele. V nekaj letih bo narasla proizvodnja petroleja na veliko višino in ker bodo vsega prodali v Brazilijo, je računati z izboljšanjem.

Obrt je zelo slaba. Vseh surovin je v izobilju, manjka le dobrih rok. Manjkajo enostavno vsi boljši obrtniki.

Trgovina je zelo živa. Vsa veletrgovina je v rokah tujcev. V zadnjih desetih letih se je celoten nivo države precej dvignil na račun trgovcev. Pred desetimi leti niso poznali v Sucre dežnikov, masla in polno drugih potrebščin. Biti trgovec je tu najbolje. Studij ne koristi dosti, razen v slučaju, če ima nekdo denar, da začne s kakim podjetjem.

Industrija je v poveljih. Kemične industrije sploh ni. Doma izdelujejo nekaj cementa, slabe čevlje, alkoholne pijače, nekaj mila in še druge malenkosti. Izpustil sem seveda že preje omenjene kovine. Za človeka, ki ima dosti denarja, da lahko podkupi nekaj ministrov za obrtno dovoljenje, je tu raj. Še tako majhen obrat je tu bolj donosen kot pa stalna služba.

Vso trgovino praktično obvlada Amerika. Nekaj trgujejo tudi z Anglijo in z drugimi deželami latinske Amerike, vendar je ves pritisk čutiti od strani USA.

Tropski predeli so bogati na vseh mogočih proizvodih zemlje: riž, kava, sladkor, tobak, raznovrstno sadje, coca, quibacho, vse rastline za dišave in zdravila, ogromne količine lesa. Sredi-

šče države je pa posejano z rudninami vsepovsod, kamor stopiš.

Nizko kulturno stanje se dviga

Kulturno stanje je pa bolj nizko kot sem si mislil. Res je, da ima vsako mesto svojo univerzo, vendar se to ne pozna. Sucre ima najstarejšo univerzo v južni Ameriki in še sedaj slavi njena medicina. La Paz ima novo moderno poslopje za univerzo v obliki nebotičnika. Nivo vseh univerz se seveda ne da primerjati z evropskimi, razen nekaterih oddelkov. Poučujejo precej tujci in ti dajejo predvsem dober ugled. Treba je priznati, da imajo univerze tudi nekaj svetovno priznanih profesorjev domačinov. Računati je, da se bodo šole v kratkem dvignile, ker imajo velik interes na tem.

Gimnazija traja šest let in že zato ni mogoče zahtevati na univerzi veliko znanja.

Gledališni koncerti so silno redka stvar in še to je slabo. V glavnem mestu je v tem oziru boljše in je mogoče prisostvovati vsaj dobrim koncertom.

Časopisje je dobro. Dnevnik La Razon prinaša odlične stvari in imaš vedno lahko pregled o dogodkih vsega sveta.

Bolivija ima nadškofa v La Pazu ter nuncijs. Cerkva je dovolj. Sucre ima mislim kar 16 cerkva.

Žgledi za Evropejce

Napisal bom še nekaj o izgledih za emigrante. Tukajšnji študentje študirajo predvsem pravo in medicino. Na teh področjih ni tu kruha, razen za kakega specialista medicine in še ta mora biti dobro poznan. Od vsakega doktorja zahtevajo ponovitev glavnih izpitov. Ne vidijo radi konkurence s strani drugih. Po mestih tudi ni mest za doktorja, na deželo pa nikomur ne svetujem. Tam bi živel zelo revno življenje, ker ljudje nimajo denarja. Vsi tehnični poklici so iskani. Seveda ne v tako velikem obsegu, da bi nekdo mislil, da bo takoj dobil namestitev, ko bo priromal sem. Treba si je zagotoviti pogodbe ali pa imeti denar za življenje dveh mesecev. V tem času si vsak lahko dobi mesto. Za veterino ni izgledov. Za agronomijo tudi ne, razen če bi se agronom sam oprijel gojenja kake rastline na veliko, za kar je prilik dovolj in malo prakticirano.

Prav poseben raj je tu za metalurge, kemike in pa geologe. Dobro je, da si vsak, ki se kaj razume na mineralogijo, predno pride sem, pridno ogleduje in spoznava minerale v kakji zbirki. Za vse druge poklice je treba najti mesto po zvezah in poznanstvu. Poznanstvo pomeni več kot katerikoli poklic.

Odnos domače inteligence do tujcev je precej mrzel. Precejšnji nacionalisti so. Treba je iti mirno preko tega in delati v svoji smeri. Slonova koža je tu na mestu. Vlada in oblasti gledajo na emigrante prijazno, ker se zavedajo, da se ima vsemu napredku zahvaliti tujcem. S te strani torej ni ovir. Vsak, ki bo prišel sem, naj se pripravi na samoto v kulturnem oziru, na hrano, ki ne odgovarja našemu okusu, na dolgočasje in podobno. Po mojem mnenju je velikega pomena biti poročen v teh krajih, sicer se bo vsak tu poročil, kar pa ni nič slabega. Vsaj vsak tujec dobi bogato domačinko in je tako zadovoljen. Vprašanje je samo, koliko ljudi prenese skoke iz ene narodnosti v drugo. Kdor jih prenese, naj pride sem sam. Ne bo mu žal.

Končno bom dal še nekoliko pregleda o cenah nekaterih potrebščin. Cene nekoliko varirajo po provincah. Bela moka 28 Bs, kava 20 Bs, 1 liter mleka 5 Bs, meso 40 Bs, krompir 10 Bs, banane za 1 Bs 5 komadov, oranže 50 centov komad, čevlji od 400 do 700 Bs, obleka moška iz domačega blaga 3000 do 4000 Bs, iz angleškega blaga 5000 Bs, dobre nogavice 50 Bs, srajce od 200 do 500 Bs. Za druge predmete si vsak lahko sam izračuna po razmerju. Jaz plačam za sobo v hotelu, s hrano in s perilom 2400 Bs. Lahko se živi tudi ceneje. Zaslužim kot začetnik čistih 9500 Bs. Sedaj si lahko vsak izračuna, kako živim.

Radio Celovec

SOBOTA, 18. februarja:
9.00—9.30: Pregled svetovnega tiska. Glasba.
13.30—14.00: Polurna oddaja: „Pustna nedelja“.
NEDELJA, 19. februarja:
7.15—7.30 Jutranji glasbeni pozdrav.
13.30—14.00 Slovanska glasba. Izvaja glasbeni salonski kvartet.
PONEDELJEK, 20. februarja:
9.00—9.30 Zanimivosti. — Pouk slovenščine. — Glasba.
TOREK, 21. februarja:
9.00—9.30 Poročila. — Predavanje za gospodarje. — Jutranja glasba.
SREDA, 22. februarja:
9.00—9.30 Poročila. — Predavanje za gospodinje. — Glasba.
ČETRTEK, 23. februarja:
9.00—9.30 Poročila. Pouk slovenščine. Jutranja glasba.
15.00—15.15 Opera glasba.
PETEK, 24. februarja:
9.00—9.30 Poročila. — Zdravniško predavanje. — Glasba.

Radio London

Poročila in komentarji v slovenščini in srbo-hrvaščini.
(Oddaja vsak dan na kratkih valovih: 19 m, 25 m, 31 m, 41 m in 49 m ter deloma na srednjem valu 339 m)
21.15—21.30: poročila in komentarji v sloven.

Zaključite**Finkensteiner**

testenine, domači kakovostni proizvod

Razprodaja ostankov.

Otroške dežne pelerine s kapuco, nepremočljive S 20.—
Otroške oblečke S 29.—

Razen tega 20 odst. popust

Damske in moške veste po globoko znižanih cenah.

PrimenCelovec - Klagenfurt
Burggasse**KINO****Celovec - Klagenfurt**

Predstave dnevno ob: 16, 18, 15 in 20.30
STADTTHEATER

17. II.—23. II.: „Liebesmelodie“ (Melodija ljubezni)

PRECHTL

17. II.—23. II.: „Schatz der Siera Madre (Zaklad s Siera Madre)

CARINTHIA-LICHTSPIELE

17. II.—23. II.: „Die Schlangengrube“ (Kačja jama)

PETERHOF

17. II.—23. II.: „In meinem Herzen bist nur Du“ (V mojem srcu si le ti)

Beljak - Villach**BAHNHOFLICHTSPIELE**

Začetek predstav ob: 12; 14; 16; 18,15; 20.30 uri. Ob nedeljah in praznikih ob 10. uri.

17. II.—20. II.: „Die Schlangengrube“ (Kačja jama)

20. II.—23. II.: „Eine Frau ohne Moral“, mit Marlene Dietrich (Žena brez morale)

STADT-KINO

Začetek predstav ob: 16., 18. in 20. uri.

17. II.—20. II.: „San Antonio“, barvni film

21. II.—23. II.: „Der ewige Bann“ (Večno pregnanstvo)

IZPOD TURJA PRI ŠT. ILJU

Oni teden smo brali, ko nam je opisoval neki „romar“, kako ga je žena poslala k Sv. Luciji. Ni povedal, zakaj ga je žena poslala ravno k sv. Luciji, ki naj nam izprosi zdrave oči in dober vid. Ni nam povedal romar, če je kaj lepo prosil za označeno milost. Sicer pa moramo reči, da nič kaj ne verjamemo, da ga je žena poslala na to romanje.

Ker pa nam dopisnik ni točneje opisal potovanja k Sv. Luciji, bi rad jaz to danes izpopolnil. Da pa pripovedovanje ne bo pretežavno, sem se tudi jaz ustavil pred gostilno v Gabrijah, šel sem pa tudi v gostilno, kjer sem si naročil šilce „najboljšega“ in ob tem sem se spomnil onih davnih časov, ko sem skozi Otož hodil v vas. Kam sem hodil, pa ne povem, da se ne izdam; to sme vedeti le uredništvo „Koroške Kronike“.

Moram pa reči, da tudi Tožani niso tako veliki grešniki, da bi morali reči: „Raje molčiva na levo in raje molčiva na desno.“ Res je sicer, da so Tožani tudi ljudje kakor smo mi vsi, vsak ima kako slabo stran pa ima tudi dobro stran. In moram že toliko Tožane vzeti v zaščito, da tam niso ravno slabi ljudje. Že staro pravilo pravi: „Kar je slabega, naj bo zapisano v pesek, kar pa je dobrega, naj ostane zapisano v kamen.“ Saj se je še celo najpopolnejši človek, ki je bil Bog obenem, družil z grešniki. Ko so mu apostoli in še bolj drugi to za-

merili, je rekel: „Kdor je čist, naj prvi vrže kamen.“

No, nisem se namenil, da bi imel pridigo, le rad bi opisal kraj, skozi katerega sem nekoč tolikokrat hodil, pa še danes rad zavijem tam skozi.

Najpreje, ko pridemo v lepo otoško dolinico, nas pozdravi prijazna gostilnica, v kateri se moram malo zadržati, da pozdravim prijazne domčine in se malo okrepčam. Pridni ljudje so tu doma. Med vojno je bila gospodinja sama doma, gospodar in sin Franci sta morala oditi v vojsko. Morete si zamisliti, v kakšnem strahu je gospodinja pričakovala vesti od svojih dragih in morete si zamisliti tudi, kako jo je moralo zadeti, ko je nekega dne prejela poročilo, da je njen sin Franci umrl v neki bolnici. Le to jo je tolažilo, da je umrl lepo previden s sv. zakramenti. — Hvala Bogu, vsaj gospodar se je vrnil zdrav po razsulu nacizma domov. Pridnost obeh se pozna, lepo popravljena poslopja kažejo to. — Še nekaj pohvalnega moram omeniti, kako z ljubeznijo skrbita za staro mater, ki šteje že 84 let in jo je že pred 10 leti priklenila bolezen na posteljo. Kadar pa prideš k njej, vedno jo najdeš z molekom v rokah, ko moli rožni venec za domače in za vse.

Naprej grem in na levi pri Mokreju vidim lepo pozidano enonadstropno hišo. Lansko leto se je mladi gospodar poročil z Robarjevo rejenko iz Želuč in vse tako kaže, da bosta dobro gospodarila.

Ko sem včasih hodil tod mimo, je bilo še malo naprej ob cesti samo grmovje. Zdaj pa je nekdo „grmovje posekal“ in raste tam lepo zelena travica. No, zdaj še to pokriva bel sneg, če ga ne bo medtem že jug vzel.

Še malo naprej stoji na desni lepo urejena Vrablova hiša, ki ni lepa le na zunaj, tudi znotraj je vsa prenovljena. Tri pridna in poštena dekleta so tu doma, pa ena se je že omožila; vse so cerkvene pevke že več let. Pozna se, da jih je vzgajala skrbna mati. Bila je nekdanja Marijina družbenica, vedno je bila tiha in marljiva gospodinja. Ni ji pa bila prihranjena žalost, ko sta odhajala v vojsko dva sina in se nista več vrnila. Upajmo, mogoče se eden le še vrne.

Še naprej na desno pridemo do Motaja, kjer se zbirajo Tožani pri blagoslavljanju velikonočnih jedil. Priden oče, star že nad 70 let, gospodari tu na obširnem posestvu. Pa je brez hlapca spravil lansko leto lepo vse pod streho in je k temu še dal pozidati hlev in skedenj. Hudo mu je, še vedno ne more pozabiti sina edinca, ki je daleč na vzhodu našel prerani grob. Toda življenje gre naprej in kakor sem slišal, tudi že premišljuje, da bi izročil gospodarstvo v mlajše roke, sam bi se pa še malo odpočil od težkega dela.

Še bolj na desno, pri Hauptmanu, gospodarji vdova z dvema hčerkama. Tudi tu so pozidali novo hišo. Le škoda je za staro hišo, ki je bila, kakor mi je prijazen gostilničar v Gabrijah povedal,

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“

Radioaparati za vsakogar. Tovarniško novi 4 cevni Super od 526 S naprej. — Popolnoma prenovljeni aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravilnica. Žarnice za dom in preprodajo.

CELOVEC - KLAGENFURT

Bahnhofstr. 22 — Tel. 29—48

VEDNO VELIKA IZBIRA**ORIENTALSKIH IN PERZIJSKIH PREPROG.**

na roko vozanih in zametnih (velournih) preprog ter tekačev.

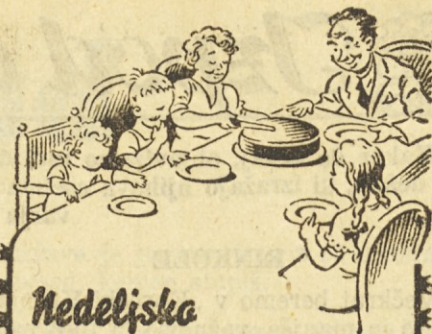
Blago za pohištvo, zavese, pregrinjala za mize in divane.

Popusti za preprodajalce, hotele in gostilne. — Plačilne olajšave. — Da jemo v to stroko spadajoče nasvete za opremo sob, po želji tudi na licu mesta.

Strokovna trgovina za preproge, pohištveno blago in zavese

DIR. JOSEF RADLMAYR
BELJAK - VILLACH

TRGOVINA NA DROBNO: POSTGASSE 3 TELEFON 47-67 - 4447

Nedeljska kasila je majkna deuzinska svečanost!

Pripravlja pa gospodinja čisto tudi precej dela in skrbi, če hoče napraviti jedila res praznična. Išče dobre recepte za slaščice ter jih najde na zavojčkih König-pecilnega praška in König-vanilijevega sladkorja.

König
BACKPULVER

20 m dolga in 7½ m široka. To je bila hiša, stara, da sam Bog ve, kako. V ozadju je imela sliko Matere božje z detetom, vidna je bila letnica na sliki: 1736. Bila je hiša torej stara že preko 200 let. Ni pa gotovo ali je bila hiša tega leta na novo postavljena ali pa tudi samo prenovljena.

Ko sem se oglasil pri Hauptmanovi mami, mi je tožila, kako hudo jej je po stari hiši. Pravila je, da se v novi hiši nekako ne počuti tako domače kakor v stari hiši. Res ne vem, kaj ji je v stari hiši tako dopadlo, mogoče je nova nekako pretesna, stara pa je bila prostorna. Še sva govorila s Hauptmanovo mamo o onih dobrih in srečnih starih časih, ko sem še kot mlad fant zahajal semkaj. Ob nedeljah smo včasih sedeli na Hauptmanovem griču, igral sem na citre, zapeli smo... Krasen razgled je od tam po vsem Rožu vse gor do Beljaka. Kako je bilo takrat lepo in prijetno. Toda pustimo to, namenil sem se, da opišem pot po Otožu.

Še malo grem naprej, spet je na desno lepa kmetija, pri Vavžerju. Dolgo je Vavžerjev oče delal v upanju, da bodo kmalu sinovi prevzeli delo. Toda prišli so nacisti, začela se je vojna in sinovi, ki naj bi pomagali doma, so morali pomagati proti svoji volji nacističnemu vojskovanju. Trije so bili, eden se ni vrnil. Pridni ljudje so tu doma, pozidali so hlev in hišo, uredili mlin, ki jim je v veliko veselje. Gotovo bo brez skrbi mogel Vavžarjev oče izročiti posestvo svojemu sinu.

Tako sem prišel skozi Otož, mrak je že skoraj padal na vas in sedaj sem šele opazil, kako se vžigajo luči, napredni so Otožani, električno razsvetljava imajo. Pa ne samo razsvetljava, tudi vodovod imajo in na svojem potovanju sem videl, da imajo tudi lepo cesto. Zato so pa tudi ponosni na svoj kraj in najbrž ne bi menjali s „Poljanci“.

Moram pa povedati tudi, da so Otožani še dobri ljudje, vsaj v veliki meri moremo to trditi, še so taki kakor so bili njih predniki. Vsi ob nedeljah in praznikih še hodijo k službi božji, še molijo zvečer po družinah rožni venec, ne opuščajo molitve pred jedjo in po jedi, še živijo po navodilih in smernicah škofa Slomska, ki pravi: „Prava vera bodi nam luč, materin jezik bodi nam ključ...“

Kinder **FOTO** Ella Petrykiewicz
FOTOGRAF
BELJAK - Villach

Poročne in darilne slike ter slike za legitimacije. Izvrševanje fotoamaterskih del. Nov naslov: Postgasse 3, Tel. 49-36

Bavce, lake, emailje, laneni fičnež, slikarske in pleskarske potrebnosti

kupite najbolje pri

PETER DE CILLIA
FELDKIRCHEN - Telefon 73in pri podružnici:
Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter Straße 35 - Tel. 28-38